

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	blz. 2
Inleiding.....	blz. 5
2 Timotheüs 1:1-3.....	blz. 7
2 Timotheüs 1:3-9.....	blz. 11
2 Timotheüs 1:10-18.....	blz. 15
2 Timotheüs 2:1-10.....	blz. 20
2 Timotheüs 2:11-18.....	blz. 24
2 Timotheüs 2:19-26.....	blz. 28
2 Timotheüs 3:1-9.....	blz. 33
2 Timotheüs 3:10-17.....	blz. 38
2 Timotheüs 4:1-8.....	blz. 43
2 Timotheüs 4:9-22.....	blz. 47
De brief aan Titus: inleiding.....	blz. 52
Titus 1.....	blz. 53
Titus 2.....	blz. 59
Titus 3.....	blz. 65

Trouw tot het einde

Wanneer de grondslagen zijn vernield, wat kan de rechtvaardige doen? Psalm 11:3

Voorwoord

Na een (biddende) zoektocht van mijn vrouw en ik naar een gemeente die o.a. betrouwbaar was in haar leer en liefdevol in haar onderlinge gemeenschap, kwamen we in het najaar van 2015 terecht in 'De Reddingsark' in Baarn. In het voorjaar van 2016 werd in door de broederraad van deze gemeente aan mij gevraagd om Bijbelstudies te verzorgen, tweemaal per maand op de dinsdagavond. De gemeente komt samen op twee locaties, in Baarn en in Bunschoten. Ik zou maandelijks de studies op beide locaties gaan verzorgen. Al snel werd mij duidelijk dat de Heer mij op het hart had gelegd om de tweede brief aan Timotheüs te gaan behandelen. In de jaren ervoor heb ik in mijn werk in vele evangelische gemeenten gezien hoe de oppervlakkigheid en de onkunde aangaande Gods Woord voor grote verwarring heeft gezorgd bij velen. Nadat ik zelf ontdekt had hoe belangrijk de leer van Paulus is in dit verband, ben ik tot het besluit gekomen deze brief te behandelen. Deze laatste brief van de apostel handelt heel in het bijzonder over geestelijk herstel van de individuele gelovige in een tijd van algemeen verval binnen de christenheid. In september 2016 werd op beide locaties gestart met de studies.

De opzet van dit boek is zoals in bijna alle andere boeken van mijn hand. Het is een vers voor vers verklaring waarbij het desbetreffende Bijbelvers omkaderd is en de uitleg daaronder volgt. Wat deze keer anders is, is dat de Bijbelteksten uit het Nieuwe Testament uit de Telosvertaling zijn en niet meer uit de NBG. Dit vanwege mijn overtuiging dat de Telosvertaling dichter bij de oorspronkelijke tekst staat. De teksten uit het Oude Testament zijn nog wel uit de NBG aangezien de Telosvertaling zich beperkt tot het Nieuwe Testament. Verder ontbreken deze keer ook de studievragen aan het begin van ieder hoofdstuk omdat de opzet van de studie anders was dan in Harderwijk.

Tijdens het schrijven heb ik dankbaar gebruik gemaakt van de verklaring van 2 Timotheüs 'Afscheidsboodschap van een apostel' van H.P. Medema van 1981. Verder heb ik de websites stempublishing.com en oudesporen.nl veelvuldig geraadpleegd. Mijn dank gaat uit naar al de broeders die de geweldige schatten hebben opgegraven die ik in dit boek poog uit te stallen. Tenslotte dank ik de trouwe Heer die ondanks onze ontrouw, trouw blijft.

De afkortingen van de Bijbelboeken zijn als volgt:

Am Amos
Dn Daniël
Dt Deuteronomium
Ea Ezra
Ef Efeziërs
Es Ester
Ex Exodus
Ez Ezechiël
Fm Filemon
Fp Filippenzen
Gl Galaten
Gn Genesis
Hb Hebreëën
Hd Handelingen
Hg Haggai
Hk Habakuk
HI Hooglied
Hs Hosea
Jb Job
Jd Judas
Jh Johannes
1-3Jh 1-3 Johannes
Jk Jakobus
Jl Joël
Jn Jona
Jr Jeremia
Js Jesaja
Jz Jozua
Kl Klaagliederen
1,2Kn 1,2 Koningen
Ko Kolossenzen
1,2Ko 1,2 Korinthiërs
1,2Kr 1,2 Kronieken
Lk Lukas
Lv Leviticus
Mk Markus
Mi Micha
MI Maleachi
Mt Matteüs
Na Nahum
Ne Nehemia
Nm Numeri
Ob Obadja
Op Openbaring
Pr Prediker
Ps Psalmen
1,2Pt 1,2 Petrus
Ri Richteren
Rm Romeinen
Ru Ruth
Sf Sefanja
1,2Sm 1,2 Samuël

Sp Spreuken
1,2Tm 1,2 Timoteüs
1,2Ts 1,2 Tessalonicenzen
Tt Titus
Zc Zacharia

Achter in dit boek vind u een vers voor vers uitleg van de brief van Paulus aan Titus. Deze brief heb ik met de groep 'Bijbelplus' behandeld in het voorjaar van 2016. Zelfstandige uitgave zou een te dun boekwerkje opleveren, vandaar dat hij is opgenomen achter de bespreking van 2 Timotheüs. De Bijbeltekst is daar in de NBG. Ik hoop dat beide brieven u rijkelijk zullen zegenen in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus. Hem zij de eer en de lof tot in alle eeuwigheid.

Dirk-Jan Jansen
juni 2017
dirkjanjansen.nl

Inleiding

Dit boek is een vers voor vers studie van de tweede brief van de apostel Paulus aan zijn medewerker Timotheüs. De reden dat ik deze studie heb gegeven en dit boek heb geschreven is dat de inhoud van de brief ervan zeer actueel is voor de tijd waarin we leven. Vele gelovigen worstelen of zijn in verwarring gebracht. Ik geloof dat juist deze brief ons de Bijbelse hulpmiddelen aanreikt voor de gelovige die Christus wil dienen in een tijd waarin dat niet eenvoudig is omdat het christendom is geworden tot een oppervlakkige zaak.

Iedere brief is geschreven met een bepaalde achtergrond en doel. Zo ook deze. Paulus stelt de gemeente in de eerste brief aan Timotheüs voor als het huis van God (1Tm3:15). Dit is een kant van de gemeente zoals zij daar wordt gezien als de 'pilaar en grondslag van de waarheid'. Deze waarheid is de verheerlijkte Christus. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven (Jh14:6). *In Hem alleen* zijn al de schatten van de kennis en wijsheid verborgen (Ko2:2) en in Hem woont de volheid van de godheid lichamelijk (Ko1:19; 2:9). Daarom noemt Paulus zijn evangelie het 'evangelie van de heerlijkheid van Christus' (2Ko4:4). De gemeente is geroepen Hem waardig te wandelen (Ko1:10) én dit evangelie van zijn heerlijkheid te bewaren. We moeten voor dit geloof tot het uiterste strijden (Jd1:3).

Als 'huis van God' hoort daar *orde* bij, gedrag dat overeenkomt met de waarheid. In de tweede brief is dit huis echter niet meer een getuigenis, maar een *vermenging* van vaten tot eer en tot oneer van de meester (2Tm2:20). De Heer Jezus voorspelde al dat het niet goed zou gaan met de christenheid (Mt13). De christenheid is in verval geraakt en deze zware tijden voorzag de apostel (3:1). Allen hadden hem verlaten (1:15; 4:16) en het kwaad zou voortwoekeren als kanker (2:16). Daarom is er niet alleen discipline nodig, maar ook een afscheiden van de 'vaten tot oneer', belijdende gelovigen die in hun levenspraktijk de Heer verloochenen.

De brief is geschreven aan een individu wat inhoudt dat vandaag de *enkeling* wordt aangesproken om in de allereerste plaats vast te houden aan het evangelie van de heerlijkheid van de Heer Jezus. Dit vasthouden omvat o.a.:

1. De belofte des levens **in** Christus Jezus (1:1)
2. De genade, ons gegeven **in** Christus Jezus (1:9)
3. De liefde, die **in** Christus Jezus is (1:13)
4. De genade, die **in** Christus Jezus is (2:1)
5. De behoudenis, die **in** Christus Jezus is (2:10)
6. Het geloof, dat **in** Christus Jezus is (3:15)

Ieder hoofdstuk van deze brief legt een ander accent wat betreft de opdracht aan de individuele discipel die wil blijven bij het Woord van de Heer. Dit Woord, het evangelie, is het 'pand' of de 'gezonde leer', specifiek de leer van Paulus (3:10). Het gaat daarbij voortdurend om de houding van dit individu t.o.v. dit evangelie:

Hoofdstuk 1 – De opdracht om het evangelie te bewaren.

Bewaar het goede [jou] toevertrouwde pand door de Heilige Geest die in ons woont. (1:14)

Hoofdstuk 2 – De opdracht om bereid te zijn voor het evangelie te lijden.

Lijd mee verdrukking als een goed soldaat van Christus Jezus. (2:3,8,9)

Hoofdstuk 3 – De opdracht om bij het evangelie te blijven.

Maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot kwaad voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden. Maar jij, blijf in wat je geleerd hebt en waarvan je volkomen overtuigd bent...(3:13-14)

Hoofdstuk 4 – De opdracht om het evangelie te verkondigen.

Ik betuig voor God en Christus Jezus, die levenden en doden zal oordelen, en zijn verschijning en zijn koninkrijk: predik het woord, wees paraat, gelegen [en] ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering. (4:1-2)

Wat wij nodig hebben in deze tijd, is een nieuwe generatie van jonge 'Timotheÿssen' om het betrouwbare Woord te bewaren, bekend te maken, ervoor te willen lijden en het zuiver en onbesmet door te geven aan de generatie na hen.

Achtergrond

De tweede brief aan Timotheÿs is Paulus' laatste brief geweest die we in onze Bijbel vinden. Hij was voor de tweede maal in Rome gevangen gezet en stond vlak voor de marteldood. De brief is waarschijnlijk geschreven in het jaar 66/67 of 63/64 n.Chr. Hij spoort in deze brief zijn medewerker Timotheÿs aan, die zich mogelijk in Efeze bevond (zie Hd19:33 en 1Tm1:3) om krachtig te blijven in het getuigenis voor de Heer en trouw te blijven aan de Schrift en in het bijzonder aan de leer van de apostel Paulus.

2 Timotheüs 1:1-3

Vers 1a

Paulus,

Deze brief is geschreven door Paulus. Eerst heette hij 'Saulus'. Dit is de Griekse vorm van het Hebreeuwse 'Saul' (*Sjaoel*). Vanaf Hd13:9 neemt hij de naam 'Paulus' (de kleine) aan, alsof hij definitief afscheid neemt van zijn Joodse verleden. Paulus was een man die door God niet alleen geroepen was, maar ook op een dramatische manier door Hem veranderd was. Van een hater van andersdenkenden transformeerde God hem in een liefhebber van zijn vijanden. Dit alles kwam door de ontmoeting met de verheerlijkte Jezus op weg naar Damascus (Hd9,22,26). Vanaf dat moment was de zeer godsdienstige Paulus vol van deze Mens die hij had ontmoet. Zijn religieuze gedrag veranderde in een leven vol van de liefde en waarheid van God. De heerlijkheid die hij in de verheerlijkte Christus had gezien, ontmaskerde zijn eigen gerechtigheid die niets meer voorstelde dan een 'bezoedeld kleding' (Js64:6). Bovendien liet de Heer hem zien dat de gelovigen die Saulus vervolgde één waren met Hem in de heerlijkheid: '*Saul, Saul, waarom vervolgt je Mij?*' (Hd9:3). Het licht dat Saulus omstraalde, typeert de heerlijkheid van Gods genade die de gemeente in Christus tot eeuwige heerlijkheid had voorbestemd (1Ko2:7; 2Tm2:10). Dit 'geheimenis' werd Paulus prediking en bediening (zie Ef3:2vv.).

Hij wijdde de rest van zijn leven aan het verkondigen van de bekering tot God en het geloof in de Here Jezus (zie Hd20:21; Ko1:27v.) in Wie alles te vinden is dat een mens nodig heeft. We kunnen in Hd26:16-18 heel duidelijk lezen dat de Heer hem deze opdracht gaf:

*Maar sta op en ga op je voeten staan; want daartoe ben Ik je verschenen, om je voor te bestemmen tot een dienaar en getuige zowel van **wat je van Mij hebt gezien als van dat waarin Ik je zal verschijnen**, terwijl Ik je wegneem uit het volk en uit de volken, tot welke Ik je zend om hun ogen te openen, opdat zij zich bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht van satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden ontvangen door geloof in Mij.*

Dit deed Paulus niet alleen door de prediking en verkondiging, maar ook in zijn brieven. Daarbij is de verheerlijkte Heer in wie de heerlijkheid van God openbaar is geworden een centraal thema.

Vers 1b

apostel van Christus Jezus door de wil van God,

Paulus was door Gods wil aangesteld tot apostel. U kunt dit ook lezen in het eerste hoofdstuk van zijn brief aan de Galaten. *God* heeft hem tot apostel aangesteld en niet een mens. Een apostel is een *gezant* of een *gezondene*, hij spreekt met het gezag van God. In een brief als deze, waar gelovigen worden aangesproken in een christenheid die door 'wrede wolven' (Hd20:29; Mt7:15) wordt beheerst, is het noemen van zijn apostelschap noodzakelijk. Dit onderwijs is van een autoriteit van God Zelf, via zijn apostel. Het doel van een apostel, dus ook in deze brief, is dat mensen 'volmaakt' of 'volwassen' gesteld worden in Christus (Ko1:28), tot de hele volheid van God vervuld worden (Ef3:19) en komen tot de eenheid van het geloof en de kennis van de Zoon van God (Ef4:13.). Paulus is

het door God uitgekozen werktuig om deze hoogste openbaringen aangaande Gods plannen aangaande zijn Zoon te ontvouwen in profetische geschriften (Rm16:25-26).

De overige brieven die wij in het NT vinden, zijn geschreven ten tijde dat de apostelen nog werkzaam waren in de gemeente om haar in levende lijve toe te rusten. Bij deze brief is dat anders. Paulus was aan het einde van zijn leven gekomen (zie 4:6-8) en zat in een gevangenis. Deze brief is als het ware zijn geestelijke testament. Als er geen apostelen meer zullen zijn, wat moest dan de houding van de Timotheüs zijn? Wat zijn onze hulpbronnen in een tijd van verval nu er ook daadwerkelijk geen apostelen meer zijn?

Vers 1c

naar de belofte van het leven dat in Christus Jezus is,

Er is een belofte aan Abraham en zijn nageslacht (Gl3), maar er is ook een belofte 'in Christus Jezus' (Ef3:6), het eeuwige leven dat is beloofd vóór de tijden van de eeuwen (Tt1:2, zie ook onder 2Tm1:9). Dit leven is gegeven aan een ieder die gelooft. Paulus was heel speciaal uitverkoren om de eenheid van de gemeente als lichaam met Christus het hoofd te ontvouwen. Hij is hun leven (Ko3:3-4). Hierbij hoort ook het feit dat God deze dingen al voor de tijden van de eeuwen in Zichzelf had voorgenomen. Ze waren van alle eeuwen verborgen in God (Ef3:9), maar werden aan Paulus en de apostelen geopenbaard. Hier zegt Paulus dat zijn apostelschap in overeenstemming is met leven in Christus. Het is niet alleen het leven van Christus dat hij wilde zien in gelovigen, maar dit kenmerkte ook zijn bediening. Geen uiterlijke kracht of spectaculaire zaken, maar het leven dat in Christus is. Dit leven is dat wat ons op de been houdt, als we net als Paulus alleen komen te staan in een tijd van verval.

Vers 2a

aan Timotheüs,

Deze medewerker vergezelde Paulus meermalen, met name op zijn 2^e en 3^e zendingsreis (Hd17:14,15; 18:5; 19:22; 20:4). Paulus noemt hem 'mijn medewerker' in Rm16:21. Hij had een bijzondere band met hem. Hij was een discipel uit Derbe, zoon van een gelovige Joodse vrouw, Eunice geheten die was getrouwd met een Griekse man (Hd16:3). Timotheüs had:

*Betrokkenheid bij het schrijven van tenminste 6 brieven van Paulus (2Ko1:1; Ko1:1; Fl1:1; 1Ts1:1; 2Ts1:1; Fm:1).

*Een speciale dienst in een vijftal gemeenten:

1. A: In *Berea* (Hd17:14), samen met Silas nadat Paulus naar Athene was vertrokken.
2. B: In *Thessalonica* (1Ts3:2), door Paulus gezonden om te onderzoeken hoe het in deze gemeente ging en om geestelijke hulp te bieden.
3. C: In *Korinthe* (1Ko4:17; 16:10; 2Ko1:19) naar welke gemeente hij als persoonlijke afgezant van Paulus vertrok en waar hij predikte.
4. D: In *Filippi* opnieuw gezonden door de apostel (Fl2:19).
5. E: in *Efeze* (1Tm1:3; 2Tm1:18) waar hij een bijzonder taak had.

Uiteindelijk heeft hem dat minstens één gevangenschap opgeleverd (Hb13:23).

Vers 2b

mijn geliefd kind: genade, barmhartigheid, vrede van God de Vader en van Christus Jezus, onze Heer.

Paulus noemt hem zijn geliefde kind in tegenstelling tot 'echt kind' in 1Tm1:1. Dit 'kind' kan duiden op het feit dat hij tot het geloof was gekomen door diens prediking, maar ook op zijn verhouding tot hem als lerende vader. Hij had met Paulus 'als een kind zijn vader' in het evangelie gediend (Fp2:22). Zo is hij een voorbeeld voor ons, opdat wij ook 'kinderen' zouden zijn van het onderwijs van Paulus. Nu is het 'geliefd kind' in een tijd van moeilijkheden. Hij bidt Timotheüs en ons de volgende zegeningen toe:

1. Genade: Zie 2:1. In onze tijd meer dan ooit nodig. De brief eindigt er ook mee (4:22).
2. Barmhartigheid. De nabijheid en troost van de Heer in moeilijke omstandigheden.
3. Vrede van God. Innerlijke rust dat wij gemeenschap met Hem *hebben*. Zie 1Jh1:3

Deze zegeningen zijn van God onze Vader en van onze Heer Jezus. Deze twee gaan altijd samen in het geven van troost en bemoediging.

Vers 3a

Ik dank God, die ik van mijn voorouders af met een rein geweten dien,

Paulus dankt de drie-ene God. Hij is de Bron en Oorsprong van alle zegen. Hier spreekt Paulus over zijn verleden, zoals ouderen dat vaak doen. Hij diende God met een rein geweten van zijn voorouders af. Hij was zich van geen kwaad bewust, ook al vervolgde hij de gemeente (1Tm1:13). Toch was dit reine geweten niet een indicatie dat hij goed zat.

Soms schijnt een weg iemand recht, maar het einde daarvan voert naar de dood. Sp14:12

Als wij voortdurend een volkomen goed en 'onergelijk' (Hd23:1; 24:16) geweten willen hebben moeten wij dat oefenen (1Pt3:16; Hb13:18). Zie 1Tm1:19 waar sommigen dit van zich hebben gestoten. Straks zal Paulus ook iets zeggen over de voorouders van Timotheüs (vs5). In hen woonde het geloof, dat is Christus Zelf, maar dat kon van hem en zijn voorouders niet gezegd worden. God dienen kan met een rein geweten, een 'ijver voor God, maar zonder verstand' (Rm10:3). Hij zegt er zelf over:

Ik ben een Joods man, geboren in Tarsus in Cilicie, maar opgevoed in deze stad, aan de voet van Gamaliel onderwezen naar de gestrengheid van de voorvaderlijke wet, en ik was een ijveraar voor God, zoals u allen vandaag bent; Hd22:3

Terwijl Paulus 'dreiging en moord blies' tegen de discipelen (zie Hd9:1) diende hij God met een rein geweten. Hoe is dat mogelijk? Er was geen leven uit God in hem. Vandaag zijn vele gelovigen misleid en denken God met een rein geweten te dienen zonder te weten dat hun morele toestand van binnen bedroevend is. Dit is één van de kenmerken van het huidige verval.

Vers 3b

zoals ik je onophoudelijk in mijn gebeden in herinnering houd, nacht en dag,

Paulus bad onophoudelijk voor zijn geliefde kind in het geloof. Geestelijk volwassen gelovigen, die een onderscheid kennen in de situatie van deze tijd, bidden voor hun medegelovigen. Zij zijn zich ten volle ervan bewust welke gevaren er spelen vandaag. De vele verkeerde leringen die op ons afkomen moeten ons op de knieën brengen. We zien Paulus' waakzaamheid mooi beschreven in dit gedeelte:

Past op uzelf en op de hele kudde, waarin de Heilige Geest u als opzieners heeft gesteld, om de gemeente van God te hoeden, die Hij Zich heeft verworven door het bloed van zijn eigen Zoon. Ik weet, dat na mijn vertrek wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen; en uit uzelf zullen mannen opstaan, die verdraaide dingen spreken om de discipelen achter zich af te trekken. Daarom waakt, en herinnert u dat ik drie jaar, nacht en dag, niet heb opgehouden ieder met tranen terecht te wijzen. Hd20:28-31

Zie ook het voorbeeld van Epafras:

U groet Epafras, die een van u is, een slaaf van Christus Jezus, die altijd voor u strijdt in de gebeden dat u mag vaststaan, volmaakt en ten volle verzekerd in de hele wil van God. Want ik getuig van hem, dat hij veel moeite doet voor u en voor hen in Laodicea en hen in Hierapolis. Ko4:12-13

We zien een voortdurende waarschuwing in het NT dat wij vast moeten staan in de Heer (Fp4:1), in de hele wil van God (Ko4:12) en in de vrijheid van het geloof (Gl5:1). Dit houdt in dat we onze ogen voortdurend moeten richten op Christus Jezus en Hem verheerlijkt aan Gods rechterhand. In Hem, de Geliefde van de Vader, moeten we gesterkt worden en blijven vaststaan, totdat Hij komt.

2 Timotheüs 1:3-9

Deze brief is van het grootste belang voor ons als gelovigen in deze eindtijd. De verslapping in het geloof in de christenheid neemt alleen maar toe naarmate de komst van de Heer nadert. De apostel Paulus, door de Heilige Geest geïnspireerd, heeft dit verval ervaren (allen hadden hem namelijk verlaten; 1:15, 4:16) en voorzien en schrijft aan zijn trouwe medewerker Timotheüs hoe deze zich dient op te stellen in een dergelijke lauwe situatie. Het kwaad zal alleen maar toenemen:

Maar boze mensen en bedriegers (letterlijk: 'tovenaars') zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden. 2Tm3:13

Paulus wil dat 'het geloof' behouden wordt (zie 4:7), de inhoud van de leer die ons is toevertrouwd en die te maken heeft met de verheerlijkte Heer (2:1) en de gemeente van God. Daarom zegt hij: 'verkondig het Woord' (4:2) en geeft hem het wapen in handen dat hij zelf gehanteerd had. Zie ook 2:2, waar Timotheüs wordt geïnstrueerd om dat wat hij van Paulus had gehoord (zijn leer; zie 3:10) door te geven aan vertrouwde mensen. Laten wij waakzaam zijn en ons 'het geloof' niet laten ontroven, maar ervoor strijden (Jd:3) het te bewaren. Een citaat van broeder Prod'hom over 4:2-3:

We bemerken hier reeds dat men toen al last had van geestelijke onverschilligheid en/of menselijke redeneringen. Timotheüs moest daarom elke gelegenheid aangrijpen. Hij moest zijn gehoor overtuigen (weerleggen), zodat men zich niet tevreden zou stellen met een oppervlakkige kennis, die het bij de eerste de beste gelegenheid het zou afleggen tegen onderwijs uit andere bronnen. (...) Het is gemakkelijk voor iemand die welsprekend is op het gevoel in te werken. Maar dat is van oppervlakkige betekenis en heeft alleen als resultaat dat het de ziel tijdelijk verblindt en later teleurstelling bezorgt. Het Woord van God werkt anders. Het dringt door in onze harten. Het is Gods Woord dat ons hart en geweten laat zien wat ons verhindert de eigenschappen van Christus te openbaren. oudesporen.nl

Vers 4

verlangend je te zien als ik mij je tranen herinner, opdat ik met blijdschap vervuld word;

Paulus verlangde ernaar zijn geloofsbroeder te zien! Deze jonge Timotheüs zou er spoedig vrijwel alleen voor staan. Wat hebben wij het nodig broeders en zusters te ontmoeten die dezelfde gezindheid hebben (Fp3:17; 2Tm2:22) in het volgen en verkondigen van een levende Heer. Hij herinnerde zich ook de tranen van Timotheüs die wellicht hebben gevloeid bij het afscheid van Paulus. Zelf denk ik dat deze tranen ook duiden op het verdriet dat Timotheüs had over de situatie van de gemeente van die tijd. Er was geestelijk verval en dat leidt altijd tot tranen bij hen die de Heer liefhebben. Trofimus was ziek achtergelaten in Milete (4:20), wat erop kan duiden dat Paulus en Trofimus vanuit Efeze, de verblijfplaats van Timotheüs vertrokken zijn. Zie in 4:9 en 21 waar Paulus met klem aandringt op de spoedige komst van Timotheüs. Bovendien geldt dat de instructies in deze brief weinig effect zullen hebben op ons als er geen tranen zijn die een gevoelig hart bewijzen dat treurt over het verval onder Gods kinderen. Hoe zouden Paulus' gevoelens zijn als hij aan ons zou denken op dit punt?

Vers 5

als ik mij in herinnering breng het ongeveinsd geloof in jou, dat eerst gewoond heeft in je grootmoeder Lois en in je moeder Eunice, en ik ben ervan overtuigd ook in jou.

Hoewel Paulus kon zeggen dat hij met een rein geweten God had gediend vanaf zijn voorouders af (1:3) is het toch wat anders te zeggen dat 'het ongeveinsd geloof' in iemand woont, zie ook 1Tm1:5. In tijden van verval is dit ongeveinsd geloof van het grootste belang aangezien het afscheiding bewerkt van het kwaad. 'Geloof' is hier het levende principe dat in iemand werkzaam is dat alleen op Christus ziet en alles van Hem verwacht. Velen 'veinzen' hun geloof. Dit woord is *hupokrites*, wat duidt op een toneelspeler. Timotheüs behoorde tot de derde generatie in wie het geloof woonde. Zoals destijds normaal was, hadden de moeders de grootste rol in de (geestelijke) opvoeding. Paulus was waarschijnlijk Timotheüs' geestelijke vader (zie 1:2), maar zijn moeder had hem opgevoed in het geloof.

Vers 6

Om die reden herinner ik je eraan de genadegave van God aan te wakkeren, die in je is door de oplegging van mijn handen.

Timotheüs hoefde niet vermaand te worden aangezien zijn ongeveinsde geloof. Paulus herinnert hem eraan de genadegave aan te wakkeren. Deze gave was in hem 'door profetie met oplegging van de handen van de gezamenlijke oudsten' en dus ook van Paulus (1T,4:14). Deze laatste had met apostolisch gezag deze gave aan Timotheüs gegeven. Handoplegging betekent gemeenschap, het éénmaken met iemand, zoals in het OT met het offerdier (Lv1:4; 16:20v.). Zie 1Tm5:22. Hier wordt, met het oog op het toenemende kwaad in de christenheid, de nadruk gelegd op het aanwakkeren van datgene wat in ons is. 'Genadegave' is *charisma* dat letterlijk 'gave van genade' betekent. Het is de energie door de Heilige Geest gegeven in ons, om een bepaalde dienst in Gods gemeente uit te oefenen. Het werd 'om die reden', namelijk wat er in vs5 wordt gezegd, aan Timotheüs gezegd. De gave was in dit geval het prediken van het woord (4:2). Zowel het geloof (vs5) als een genadegave zijn in tijden van verval middelen om stand te houden. Er is gevaar tot stilstand te komen in de uitoefening van onze persoonlijke dienst, maar Paulus roept ons op dat wat God in ons heeft gelegd aan te wakkeren.

Vers 7

Want God heeft ons niet gegeven een geest van bangheid, maar van kracht, liefde en bezonnenheid.

Wat specifiek is voor de individuele gelovige in vs6, is hier algemeen voor alle gelovigen bedoeld in tijden van verval. Het grote gevaar is dat wij in zulke tijden bij de pakken neer gaan zitten. We klagen over de toestand van de gemeente en dreigen het dan maar op te geven. Maar God heeft ons niet een geest, mentaliteit (of hier: Geest?) van bangheid gegeven, maar juist van kracht, liefde en bezonnenheid. We hebben een nieuwe natuur en de Heilige Geest die een nieuwe mentaliteit in ons wil ontwikkelen. Hoe meer we door Hem geleid worden, hoe meer we zullen voelen dat, hoewel het kwaad om ons heen niet te herstellen is, we nu aan zijn Naam moeten vasthouden, ons moeten afscheiden van dit kwaad en hen met goddelijke zaken vervuld worden. We geven ons niet over aan wanhoop, maar staan in geloof en vertrouwen in Hem vast. We willen worden gesterkt in

gehoorzaamheid en gevuld worden met goddelijke vreugde vanwege zijn aanwezigheid, terwijl we zijn Woord bewaren en Hem uit de hemelen verwachten. Daarvoor is nodig:

1. Kracht. Geen uiterlijke kracht om wonderen en tekenen te verrichten, maar het doen van de wil van God zodat we verkeerde elementen uit ons leven kunnen wegdoen. Dit past Hem in een tijd van verval. Zie ook vers 8 op het eind.
2. Liefde. De atmosfeer waarin de gelovige leeft. Hij is begenadigd in de Geliefde (Ef1:6). Let erop dat Judas de liefde van de Vader in zijn eerste vers noemt, juist als hij gaat schrijven over verval.
3. Bezonnenheid. Nuchtere beoordeling van de zaken om ons heen is nodig, in plaats van een emotioneel geladen houding. Er komt van alles op ons af in deze tijd. Daarom is nuchterheid nodig en een waakzaam hart. Inzicht en zelfbeheersing passen ook bij dit woord.

Heel typerend is dat deze drie zaken worden uitgebeeld door de hogepriester in het OT (Ex28). De schouderstukken van de efod, die hij droeg, spreken van zijn kracht. De edelstenen, met daarop de namen van de twaalf stammen van Israël gegraveerd, spreken van zijn liefde. Dan zijn er nog de Urim en de Tummim, die in het borstschild van de beslissing aanwezig waren en die spreken van zijn wijsheid, de bezonnenheid.

Vers 8

Schaam je dus niet voor het getuigenis van onze Heer, noch voor mij, zijn gevangene, maar lijd verdrukking met het evangelie, naar de kracht van God,

Het grote gevaar is dat we ons gaan schamen voor het getuigenis van onze Heer. We kruipen in onze schulp geïntimideerd door wat er om ons heen gebeurt in de christenheid. Paulus schaamde zich niet (vs12) en dat was dan ook de reden dat allen hem verlaten hadden en dat hij veel lijden ondervond van de kant van mensen die zich gelovigen noemde. Ook voor Paulus moest Timotheüs zich niet schamen zoals Onesiforus ook niet had gedaan (4:16). Een algemeen getuige zijn van de principes van God is één ding, maar van het getuigenis van de Heer en de leer van Paulus, dat is heel wat anders. Dat zal ons niet in dank worden afgenomen. Er zal verdrukking volgen. Mensen zullen ons 'te radicaal' vinden. De kracht van God geeft ons fundament om deze dingen niet te mijden. Paulus schrijft elders:

Heel graag zal ik dus veeleer roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus op mij woont. 2Ko12:9

Daar is werkelijke geestelijke kracht waar men bereid is verdrukking te leiden omdat men vasthoudt, in woord en wandel, aan wie de Heer is en wat de apostel Paulus geleerd heeft. Dat is het evangelie van de heerlijkheid van God (1Tm1:11).

Vers 9

die ons heeft behouden en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden van de eeuwen,

Paulus licht dit evangelie nog eens toe. God heeft ons behouden en dat vanwege zijn eigen wil. Hij heeft Zich dat 'in Zichzelf' (Ef1:5,9) voorgenomen. Het is zijn eigen voornemen:

en voor allen in het licht te stellen wat het rentmeesterschap is van de verborgenheid die van alle eeuwen verborgen was in God, die alle dingen geschapen heeft; Ef3:9

naar het eeuwig voornemen dat Hij heeft opgevat in Christus Jezus onze Heer, Ef3:11

Het voornemen was dat er een gezelschap zou zijn dat zou delen in het leven dat de Zoon en de Vader kende, de liefde tussen hen. Deze roeping was voor de tijden van de eeuwen al bekend bij God.

Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. Rm8:29

Bovendien is deze roeping een heilige roeping, omdat we aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig worden gemaakt. Wij zijn geroepen met een heilige roeping, wat juist hier in 2 Tim. zo op zijn plaats is in tijden van lauwheid en wereldgelijkvormigheid. Deze roeping is niet omdat er in ons iets positiefs is, zoals goede werken, maar omdat Hij die ons heeft geroepen goed is. Het is de genade die ons gegeven is om niet in Christus Jezus. God zag de Zoon en heeft in Hem, om zijn Persoon en werk, de gemeente voorbestemd en geroepen. Laten wij dan waardig deze roeping wandelen.

1. We zijn behouden van vijandige machten, laten we dan ons nog door hen beïnvloeden?
2. God heeft ons geroepen, luister dan naar zijn stem door het Woord.
3. We zijn geroepen niet naar onze werken, dus eigen werken hebben geen waarde.
4. Het is het eeuwig voornemen van God en dus onwandelbaar, zouden de wankelende ideeën, leringen en gedragingen van mensen dan invloed op ons hebben?
5. We hebben de genade ontvangen, laten wij ons dan ook sterken in die genade (2:1; Hb13:9).
6. Het is ons gegeven in Christus Jezus, zouden wij dan niet alles wat wij nodig hebben ook in Hem moeten zoeken?

2 Timotheüs 1:10-18

In deze uitermate actuele en belangrijke brief vinden we de afscheidswaarden van de apostel Paulus. Als gevangen apostel zag hij, en hierin was hij een profeet, hoe het zou zijn in de laatste dagen (3:1). De gemeente zou worden belaagd door verkeerde leringen en de mensen (hij spreekt niet meer van broeders of gelovigen) zouden zelfzuchtig zijn. Ze zullen zich massaal van de waarheid afkeren en eigen leraars om zich heen verzamelen (2Tm4:3). Deze zullen prettige boodschappen brengen die de mensen maar al te graag willen horen. De hemelse roeping werd ingeruild voor een werelds bestaan. Timotheüs was het geliefde kind van Paulus (1:2) aan wie hij de gedachten van zijn hart kwijt kon als aan geen ander. Via deze brief roept hij Timotheüs en ons op om radicaal tegen deze stroom in te zwemmen door vast te houden aan de gezonde woorden en sterk te zijn in de genade van de Heer.

Vers 10a

maar die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus,

In vers 9 sprak Paulus over 'de genade die ons gegeven is in Christus Jezus'. Dit was de inhoud van zijn boodschap:

Maar ik reken mijn leven niet als kostbaar voor mijzelf, opdat ik mijn loop volbreng en de bediening die ik van de Heer Jezus heb ontvangen, om het evangelie van de genade van God te betuigen. Hd20:24

Deze genade omvat veel meer dan het feit dat onze zonden zijn vergeven. Het is de 'heerlijkheid van zijn genade' (Ef1:6) die de gemeente voordat er een wereld was al heeft bestemd tot het verkrijgen van alle zegeningen in Christus. Deze genade toont ons het hart van God in het aangezicht van Christus. Het gaat dus om de glorie van Hem en niet om onze zegeningen! God waardeert zijn Zoon zó enorm dat Hij vanwege Hem en zijn Persoon deze zegeningen aan de gemeente heeft voorbestemd. Toen Christus in deze wereld kwam, werd in zijn Persoon deze genade geopenbaard.

Want uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade. Jh1:16

Christus wordt hier 'Heiland' (Redder, Onderhouder) genoemd, een term die vaker voorkomt in de zogenaamde 'pastorale' brieven, (1Tm1:1; 2:3; 4:10; Tt1:3,4; 2:10,13 en 3:4) waarbij zowel God als de Here Jezus 'Heiland' worden genoemd. In een tijd van verval is Hij onze Onderhouder.

Vers 10b

die de dood te niet gedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft door het evangelie,

Er zijn twee kanten aan het werk van de Here Jezus. Zoals Paulus al in vers 1 spreekt over de belofte van het leven dat in Christus Jezus is, zo spreekt hij hier over hoe dit leven is bewerkstelligd. De Here Jezus heeft 'de dood te niet gedaan', dat is buiten werking gesteld, diens kracht ontnomen. Hierdoor heeft Hij volgens Hb2:14 Hem die de macht over de dood had, de duivel, onttroond. Dit is de ene kant van het werk op het kruis. De andere kant is het aan het licht brengen van leven en onvergankelijkheid. Dit is leven dat nooit meer aangetast

kan worden door zonde of dood. Het is het leven in de opstanding, het leven van de Here Jezus Zelf. Het evangelie brengt de blijde boodschap dat dit leven beschikbaar is voor iedere zondaar die zich wil bekeren tot God.

Vers 11

waarvoor ik aangesteld ben als prediker, apostel en leraar van de volken.

Speciaal Paulus is het geweest die is aangesteld om deze waarheid te verkondigen: dat de gemeente deelachtig is aan dit leven in de opstanding daar boven bij God.

Want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God. Ko3:3

Paulus noemt dit ook wel 'mijn evangelie' in Rm16:25. Hij was het uitverkoren vat, het werktuig om deze dingen te verkondigen opdat de heerlijkheid van de Here Jezus Christus openbaar zou komen in de gemeente.

Deze is Mij een uitverkoren vat om Mijn naam te dragen zowel voor volken als koningen als zonen van Israël. Hd9:15

Paulus was een prediker van het evangelie aan ongelovigen, maar ook een apostel om het fundament te leggen voor de gemeente. Tenslotte was hij een leraar om deze gemeente op te bouwen in de heerlijkheden van de Here Jezus. Daarom noemt hij zijn evangelie ook het evangelie van de heerlijkheid van Christus (2Ko4:4). 'Van de volken' ontbreekt overigens in enkele handschriften.

Vers 12

Om die reden lijd ik ook deze dingen, maar ik schaam mij niet, want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben overtuigd dat Hij machtig is mijn aan Hem toevertrouwde pand te bewaren tot die dag.

Waarom moest Paulus zo ontzettend veel lijden? Omdat de natuurlijke mens, hoe godsdienstig ook, zijn eigen heerlijkheid zoekt en het evangelie zette daar een radicale streep door. Juist in een tijd van verval waarin wij leven, zullen wij ook lijden ontmoeten als wij deze dingen gaan verkondigen. Paulus schaamde zich niet, want Hij wist in Wie (niet 'in wat') hij had geloofd. Hij had de volmaaktheid van de Heer gezien en dat was zijn motivatie. Er volgt een lastige zin want Paulus spreekt over een pand dat hij aan God heeft toevertrouwd. In 1Tm6:20 en 2Tm1:14 wordt dit pand gezien als aan de gelovige toevertrouwd. Ik geloof dat dit pand het hele 'pakket' is van de kennis van de Here Jezus en de leer van het Nieuwe Testament over de gemeente en de gelovige, zie ook onder vs14. Kelly beschrijft dit pand als volgt:

'Dit is niet alleen de heilszekerheid, maar ook het heil voor lichaam en ziel, wandel en werk, met daarbij inbegrepen iedere kwestie die ooit zou kunnen rijzen in verleden, heden of toekomst'.

De bijzondere dienst van Paulus valt hier ook onder. Hij geeft al deze dingen als het ware terug aan God. Hij is machtig dit te bewaren, wij zijn als mensen niet betrouwbaar genoeg

hiervoor. Bij Hem zijn deze dingen veilig 'tot die dag'. Dat is de dag waarover hij ook spreekt in 4:8 waarop Christus zal verschijnen.

Vers 13

Houd tot voorbeeld de gezonde woorden die je van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is.

In zware tijden waarin mensen wel Gods naam belijden, maar Hem verloochenen met hun werken, krijgt Timotheüs (en wij) een speciale opdracht. '*Stel voor ogen, houd tot voorbeeld (als een model dat een schilder gebruikt) de gezonde woorden die je van mij hebt gehoord*'. 'Gezond' is tevens een typische uitdrukking voor de pastorale brieven, vaak in verband met de leer (1Tm1:10, 6:3; 2Tm4:3; Tt1:9,13; 2:1,8). Er zijn veel ongezonde woorden vandaag de dag (zie 2:17) en maken mensen geestelijk ziek (zie de uitleg onder 4:3). Wij worden opgeroepen om acht te slaan op de leer van Paulus (zie ook 3:10). Alleen dán zullen wij ook gezond zijn in het geloof en in de liefde.

Stel hen daarom scherp aan de kaak, opdat zij gezond zijn in het geloof. Tt1:13

Paulus leert aan Titus ook dat jonge mannen een gezond en onaanvechtbaar woord moeten hebben (Tt2:8, zie uitleg achterin dit boek). Dit alles in dagelijks geloofsvertrouwen op de Heer en de liefde die in Christus Jezus is en niet in onszelf.

Vers 14

Bewaar het goede jou toevertrouwde pand door de Heilige Geest die in ons woont.

Wij hebben in deze zware tijden van verval een grote verantwoordelijkheid. We worden opgeroepen om het pand te bewaren. Dit 'het goede' of voortreffelijke pand. Het zijn de gezonde woorden van het vorige vers. Het zijn de geestelijke rijkdommen in Christus die wij voor ogen krijgen door deze gezonde woorden. De mens verderft deze dingen, ook in de gemeente. Daarom is ons de Heilige Geest gegeven, om ons dit pand te laten bewaren. We hebben een grote verantwoordelijkheid hierin. Paulus gaat in het volgende vers aangeven dat dit bewaren niet door allen is gedaan.

Vers 15

Dit weet je, dat allen die in Asia zijn zich van mij hebben afgewend, onder wie Fygelus en Hermogenes zijn.

Mensen in Asia keerden zich massaal van Paulus af. Hoewel hier zeer velen zich bekeerden (Hd19:10). Ze gaven het christendom niet op, maar wilden zich niet meer associëren met iemand als Paulus. In de geschiedenis van de christenheid werden de waarheden die door hem zijn verkondigd (van o.a. de hemelse positie van de gemeente) het eerst losgelaten. Later werd het hele geloof verlaten en kwam er vanuit de christenheid zelfs *verzet* tegen God. Paulus beschrijft via tweetallen dit proces van verval:

1. Fygelus en Hermógenus: (1:15) Een afkeer van Paulus, maar niet van het christelijk geloof. Voorbeeld is Demas (4:10) die zich afkeerde van Paulus uit liefde voor de wereld.

2. Hymeneüs en Filétus: (2:17) Zijn 'afgeweken' (doel missen). Dit gaat een stap verder, er komen fundamentele dwalingen die ingaan tegen de gezonde leer van Paulus. Hij noemt het *ongoddelijk gezwets* (2:16) dat voortwoekert als de kanker. Zie ook Alexander de kopersmid: *Hij heeft onze woorden zeer tegengestaan* (4:15). Dit is dus een openlijke tegenwerking van de leer van Paulus

3. Jannes en Jambres: (3:8). Zij 'verzetten' zich tegen Mozes en dit toont de laatste stap: een verzet tegen God Zelf en tegen zijn Woord. *Maar boze mensen en bedriegers* (lett: 'tovenaars') *zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden* (3:13).

We vinden dit proces ook in het zeventvoudige zendschrijven in Openbaring 2 en 3, waar in Efeze (hoofdstad van Asia) dit verval begint. Vandaag zien we dat de meeste geestelijke ogen blind zijn voor de huidige toestand van het christendom. Er is als gevolg daarvan vaak ook geen geest van verootmoediging en geen aansporing tot waakzaamheid.

Vers 16

Moge de Heer het huis van Onesiforus barmhartigheid geven, omdat hij mij dikwijls verkwikt en zich voor mijn keten niet geschaamd heeft;

Zoals altijd laat Gods genade een overblijfsel bestaan, enkelen die niet meegaan met de massa. Een voorbeeld vinden we hier in Onesiforus. Zijn naam betekent 'nut dragend'. Er wordt hier en in 4:19 over zijn huis gesproken. Dit zou kunnen inhouden dat deze broeder zelf al ontslapen was. Deze man had Paulus 'dikwijls verkwikt' en zich niet geschaamd voor zijn gevangenschap. Kennelijk hadden de 'allen' van vers 15 dit wel gedaan. Maar liefde in Christus schaamt zich niet voor de broeder in gevangenschap. In de lauwe toestand van de gemeente had Paulus in deze broeder een bron van verkwikking. Laten wij dit ook voor elkaar zijn!

Vers 17

maar toen hij in Rome kwam, heeft hij mij ijverig gezocht en gevonden.

De gelovigen in Rome wisten kennelijk het adres van Paulus' gevangenis niet óf ze schaamden zich zodat ze het niet wilden zeggen. Hoe dan ook, Onesiforus heeft ijverig gezocht, net zo lang dat hij Paulus vond. Rome, dat ook weer in de eindtijd de geestelijke hoofdstad zal zijn van Babylon, is de plek waar we nu al de invloed van voelen. Durven wij net zo ijverig als Onesiforus Paulus te zoeken? Durven we in deze tijden van oppervlakkigheid en verval zijn gezonde woorden, zijn leer te verkondigen (zie 4:2)?

Vers 18

Moge de Heer hem barmhartigheid te vinden geven van de Heer in die dag. En hoeveel diensten hij in Efeze bewezen heeft, weet jijzelf het best.

Paulus wenst deze broeder de beloning toe in die dag dat alles openbaar zal worden (zie bij 4:8). Wat men nu uit geloof doet, wordt straks openbaar. Onesiforus had Paulus gevonden en daarbij is het de wens van Paulus dat hij ook de barmhartigheid van de Heer zal vinden. Kennelijk had deze Onesiforus vele diensten bewezen in Efeze, waarvan Timotheüs op de hoogte was. Efeze staat in de Schrift model voor de gemeente wereldwijd. Laten wij de

gemeente diensten bewijzen door te dienen op de plek die wij hebben ontvangen.

2 Timotheüs 2:1-10

In het voorgaande hebben we duidelijk kunnen zien dat de apostel Paulus zijn geestelijk kind Timotheüs voorbereidt op het toenemende verval in de christenheid van die dagen. De mensen hadden hem, de apostel en leraar van de gemeente, op een enkeling na (Onesiforus, 1:16), massaal verlaten (1:15). Vandaag de dag zien we dat er velen een oprecht geloof in de Here Jezus hebben, maar de leer van Paulus de rug toekeren. Dit geldt vooral voor zijn onderwijs wat betreft de hemelse positie van de gemeente en de orde van God in zijn huis. Daarbij was er de opkomst van dwaalleringen en het openlijke verzet tegen God zelf. Met al deze zware tijden in het vooruitzicht, rust Paulus Timotheüs toe om geestelijk gezond te blijven en zich staande te houden in tijden van verval.

Vers 1

Jij dan, mijn kind, sterk je in de genade die in Christus Jezus is;

Paulus roept Timotheüs en ook ons op om sterk te zijn (of ons te sterken) in de genade die in Christus Jezus is. In tijden van menselijk falen in de gemeente van God is het allereerst nodig ons oog te richten op de genade die er in Hem is. Hoe groot de nood ook is, zijn volheid is dezelfde, onveranderd en altijd toegankelijk. We moeten niet ons oog richten op dwaalleraars of op de vervallen christenheid, maar op Hem, zoals Paulus ook door Hem gesterkt was (4:17). Ons oog op Hem gericht houden is uiterst belangrijk. Hem kennen verandert ons leven.

Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen en onderwijst ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw...Tt2:11-12

Genade onderwijst ons. Hem aanschouwen betekent veranderen naar zijn beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid (2Ko3:18). De weg voor een gelovige in een tijd van verval is afzondering. Daarvoor is genade nodig. In dit hoofdstuk is deze genade specifiek nodig voor de volgende zaken:

Vers 2a

en wat je van mij gehoord hebt onder vele getuigen,

Naast het persoonlijke sterken in de genade die in Christus Jezus is, vinden we hier het doorgeven van het apostolische onderwijs van Paulus aan betrouwbare mensen. Hier is genade voor nodig. Paulus had de hele raad van God verkondigd (Hd20:27) en deed dit openlijk 'onder vele getuigen'. De lamp zet men niet onder de korenmaat, zoals ook de Heer had gezegd in Mt5:15, maar op een tafel zodat het hele huis verlicht wordt. Het is niet zo dat hier wordt gesproken over onderwijs van Gods Woord in het algemeen, maar over het onderwijs van Paulus. In een tijd van verval is het nodig de gezonde leer van Paulus te kennen en door te geven aan betrouwbare mensen die bekwaam zullen zijn om anderen te leren. Onderwijs van het *juiste* is kenmerkend voor deze laatste dagen! Het huis is verlicht geweest doordat Paulus de diepten van God openbaarde. Nu, in een tijd van menselijke wil en opstand in de christenheid, is het nodig dit licht door te geven en te onderwijzen.

Vers 2b

vertrouw dat toe aan trouwe mensen, die bekwaam zullen zijn ook anderen te leren.

Niet zomaar aan alle gelovigen kon Timotheüs deze schatten doorgeven, maar aan *trouwe* gelovigen. Zij moeten een bepaalde morele standaard hebben. Bovendien moeten zij bekwaam zijn om het onderwijs van de apostel Paulus aan anderen te onderrichten! Zie hoe on-Bijbels het is om theologische opleidingen te stichten en Bijbelscholen waar iedereen kan deelnemen ongeacht de morele levensstandaard. Alleen als een leraar leeft naar wat hij onderwijst, is hij op zijn plaats (zie bij 3:10). Dit hele stuk gaat uiteindelijk heel specifiek over die dienstknechten van de Heer die het Woord brengen en onderwijzen.

Vers 3

Lijd mee verdrukking als een goed soldaat van Christus Jezus.

Zodra wij de leer van Paulus gaan onderwijzen en gehoorzamen, volgt er ogenblikkelijk tegenstand. Zie 2:25 *de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend*. Een gelovige die vandaag staat voor de waarheid en zich tegen misstanden en verkeerde leer keert, ontmoet tegenstanders, vervolging (3:12), verlatenheid (4:10) en kwaad (4:14) en dit van vermeende broeders en zusters. Maar hij is een soldaat van Christus Jezus, die ontberingen moet lijden vanwege de strijd. Het lijden is voor onze natuur iets dat uit de weg moet worden gegaan, maar Christus heeft ons een voorbeeld nagelaten.

Die als Hij uitgescholden werd, niet terugschold, als Hij leed, niet dreigde, maar Zichzelf overgaf aan Hem die rechtvaardig oordeelt...1Pt2:23

Geen wonder dat dit hoofdstuk begint met de vermaning ons te sterken in de genade die in Christus Jezus is!

Vers 4

Niemand die als soldaat dient, wikkelt zich in de zorgen van het leven, opdat hij hem behaagt die hem in dienst genomen heeft.

Paulus gaat drie voorbeelden gebruiken om ons te leren wat onze houding moet zijn. Zoals een soldaat ook niet bezig is met de zorgen van het leven, maar met de opdrachten van zijn meerdere, zo zal een gelovige zich ook niet druk moeten maken over de 'zorgen van het leven', maar zich met Hem bezig moeten houden, de overste leidsman van onze behoudenis.

Want het paste Hem, om Wie alle dingen zijn en door Wie alle dingen zijn, dat Hij, om vele zonen tot heerlijkheid te leiden, de overste leidsman van hun behoudenis door lijden volmaakte. Hb2:10

Het is vandaag niet de tijd om met kracht onze tegenstanders omver te werpen, maar de tijd van de genade om onze plaats in het lijden in te nemen zoals Hij dat heeft gedaan! Willen wij het betrouwbare Woord vasthouden en doorgeven, dan mag niets ons afleiden, zelfs geen normale zaken. 'Leg af alle zonde en *last*', Hb12:1

Vers 5

En als iemand ook kampvechter is, wordt hij niet gekroond als hij niet wettig heeft

gestreden.

Het tweede voorbeeld is die van een kampvechter. Deze wordt pas gekroond (met een overwinnaarskrans, zie 4:8) als hij volgens de regels heeft gestreden. Vleselijke methoden, menselijke strategieën en wereldse ervaringen, zoals die opgeld doen in de belijdende christenheid, moeten worden gemeden. Alles is in de genade van Christus Jezus te vinden.

Vers 6

De arbeidende landman moet het eerst van de vruchten genieten.

Het derde voorbeeld is van een arbeidende landman. Deze is verantwoordelijk voor de vrucht en mag er dan ook van genieten. Er is echter werk dat hieraan vooraf moet worden gegaan. Wij moeten niet teveel bezig zijn met de vrucht, maar met het werk.

Wie plant een wijngaard en eet niet zijn vrucht? (...) Want ter wille van ons is dit geschreven, dat de ploeger op hoop moet ploegen, en de dorser op hoop zijn deel te ontvangen. 1Ko9:7,10.

Dus: Het lijden aanvaarden, niet gericht op de zorgen van het leven, wettig strijden en geduldig werken. Dit zijn de kernwoorden voor een gelovige in een tijd van verval.

Vers 7

Let wel op wat ik zeg, want de Heer zal je inzicht geven in alle dingen.

Een belangrijk principe volgt. Wij moet 'letten' op wat Paulus zegt, maar hij kan ons niet het inzicht geven. Wij moeten leren te overdenken, mediteren dat wat hij ons schrijft.

Behartig deze dingen, leef daarin (of: 'wees in die dingen'). 1Tm4:15

De Heer zal ons vervolgens inzicht geven zoals hij het verstand opende van de discipelen om de Schriften te begrijpen (Lk24:27, 32, 45). Eerst legde Hij uit wat er in al de Schriften over Hem stond. Hij opende eerst de Schriften en toen opende Hij hun verstand.

Vers 8

Houd Jezus Christus in herinnering als uit de doden opgewekt, uit het geslacht van David, naar mijn evangelie,

Na al deze vermaningen richt Paulus onze blik weer op Christus. We worden niet opgeroepen om aan de opstanding te denken, maar aan de Opgestane. Hij is Degene die uit de doden is opgewekt, na te hebben geleden. Alles wat Hij deed was om de wil van de Vader te doen. Geen enkele tegenstand kon Hem weerhouden hiervan.

Want om Uwentwil draag ik smaad, bedekt schaamte mijn gelaat. Ik ben een vreemde geworden voor mijn broeders, een onbekende voor de zonen van mijn moeder; Ps69:8-9

Zij laden kwaad op mij in plaats van goed, en haat tot loon voor mijn liefde. Ps109:5

Het lijden maakte Hem niet minder gericht op het doen van zijn Vaders wil. 'Ik doe altijd wat Hem welbehaaglijk is' (Jh8:29). Daarom moeten we voortdurend op Hem letten (zie ook

Hb12:2). Hij is uit het geslacht van David, dus een Koning. Maar Hij regeert nog niet, en zo is dit ook nog niet de plek van de gelovige. 'Mijn evangelie' vinden we ook in Rm2:16 en 16:25 en is de specifiek boodschap van de apostel Paulus aangaande de Zoon van God en de gemeente.

Vers 9

waarin ik verdrukking lijd en zelfs boeien draag als boosdoener; maar het woord van God is niet geboeid.

Het evangelie zoals Paulus dat bracht brengt nooit eer voor de gelovige in deze wereld, maar altijd vervolging. Zoals de Here Jezus leed vanwege de tegenstand, zo leed Paulus.

Een discipel is niet boven zijn meester; en een slaaf niet boven zijn Heer. Het is de discipel genoeg dat hij wordt als zijn meester, en de slaaf als zijn heer. Mt10:25

Paulus werd als een misdadiger behandeld net zoals zijn Heer. Wat zeiden de mensen van de Here Jezus?

De Zoon des mensen is gekomen en heeft gegeten en gedronken, en u zegt: Zie, een mens die een gulzigaard en een wijn drinker is, een vriend van tollenaars en zondaars. Lk7:34

De Joden antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet terecht dat U een Samaritaan bent en een demon hebt? Jh8:48

...wij weten dat deze mens een zondaar is. Jh9:24

Dit is de plaats van een trouwe discipel in tijden van verval. Maar het Woord van God is niet geboeid. Het blijft doorgegeven en geloofd worden. Door Gods wijsheid zijn juist de 'gevangenisbrieven' van Paulus het die de grootste waarheden bevatten en die talloze gelovigen in de loop van de tijden hebben bemoedigd en opgebouwd.

Vers 10

Daarom verdraag ik alles ter wille van de uitverkorenen, opdat ook zij de behoudenis verkrijgen die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

'Alles' wil Paulus verdragen om de uitverkorenen te dienen. Zijn hemelse Heer was de reden hiervoor. Ook hierin lijkt hij op zijn Meester die het kruis heeft verdragen vanwege de heerlijke resultaten daarvan (Hb12:2-3). Hoewel wij uitverkoren zijn, is er ook verantwoordelijkheid om de behoudenis te bereiken 'met eeuwige heerlijkheid'. Wij hebben deze heerlijkheid in positie al ontvangen, maar het einde van onze wedloop brengt ons in een 'eeuwig gewicht van heerlijkheid' in onze praktische toestand (1Pt5:10).

2 Timotheüs 2:11-18

Voor de gelovige vandaag is het uiterst belangrijk te weten in welke tijd hij leeft. Deze brief geeft de gedachten van God weer voor de trouwe gelovige in de laatste dagen. Het getuigenis van de gemeente heeft gefaald en er is grote zwakheid onder gelovigen. Verdeeldheid, scheuringen, menselijke inbreng in het gemeentelven hebben ervoor gezorgd dat we in een tijd van verval leven. De gemeente zoals God het heeft bedoeld is in de handen van mensen een ruïne geworden. Men heeft massaal Gods Woord losgelaten. Het eerste dat is losgelaten is de hemelse positie van de gemeente waardoor er wereldse en vleselijke invloeden en methoden zijn toegelaten in het vormgeven van het gemeentelven. Paulus, apostel van de Heer, instrueert ons in zijn afscheidsbrief over deze tijden en het bijpassende gedrag van de gelovigen die willen vasthouden aan het woord van God. Hebben we in het eerste hoofdstuk vooral de vertroosting en bemoediging voor de 'mens Gods' in een tijd van verval, in dit tweede hoofdstuk vinden we diens weg.

Vers 11

Het woord is betrouwbaar; want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven;

Paulus heeft in de voorgaande verzen zijn eigen situatie geschetst. Dit was er één van lijden, vervolging, verdrukking en volharding. Het heeft de apostel niet ontmoedigd, maar aangespoord om door het geloof te zien op de verheerlijkte Heer. De verzen 11 t/m 13 (vanaf 'want') lijken een citaat te zijn van een oud lied vanwege het woordritme. Vijfmaal komt de uitdrukking 'het woord is betrouwbaar' voor in de pastorale brieven (1Tm1:15, 3:1; 4:8,9; 2Tm2:11; Tt3:8). Het Woord is waar wij ons aan vasthouden. Het is het Woord van de waarheid (vs15). Paulus keek de dood in de ogen (zie ook 4:6), maar zegt dat het sterven met Hem betekent leven met Hem. Het 'gestorven' staat in de *aoristus* en duidt op het verleden. Zie ook:

Als wij nu met Christus gestorven zijn, geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven. Rm6:8

Want God heeft ons niet bestemd tot toorn, maar tot het verkrijgen van de behoudenis door onze Heer Jezus Christus, die voor ons is gestorven, opdat wij hetzij wij waken, hetzij wij slapen, samen met Hem leven. 1Ts5:9-10

Paulus bedoelt dat zijn eigen belangen er nu niet meer toe doen, maar die van zijn Heer. Dat hield voor hem in een gevangenschap en veel lijden, maar het geloof vertroostte hem door te zien op het leven dat er in en door hem openbaar werd. In een tijd van verval hebben we gelovigen nodig die in de praktijk laten zien wat het is om met Hem gestorven te zijn.

Vers 12

als wij verdragen, zullen wij ook met Hem regeren; als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen;

'Verdragen' is hier in de *praesens* en duidt op het heden. De mens Gods verdraagt alle dingen, zoals ook over de liefde wordt gezegd in 1Ko13:7. De genade waarin wij ons moeten sterken (2:1) is nodig om de ongerechtigheid die openbaar wordt tegen een ieder die vast

wil houden aan het betrouwbare Woord, te kunnen verdragen. We zullen met Hem regeren, maar nu is de tijd daar niet voor. Gods genade moet zichtbaar worden in deze laatste dagen en dat via ons gedrag. Bij een verworpen Heer hier op aarde hoort een verworpen gezelschap. 'Verloochenen' is *futurum* en duidt op de toekomst. En een tijd van verval zijn er velen die de naam 'christen' dragen maar toch hun Heer verloochenen door hun werken (Tt1:16). Paulus waarschuwt een ieder voor de mogelijkheid dit ooit te doen. Een ieder die de Heer consequent zal verloochenen zal zelf door Hem worden verloochend voor de rechterstoel van Christus.

Vers 13

als wij ontrouw zijn Hij blijft trouw, want Zichzelf kan Hij niet verloochenen.

De ontrouw van de belijdende christenheid betekent niet dat de Heer ontrouw is.

Overigens, broeders, bidt voor ons, dat het woord van de Heer zijn voortgang heeft en verheerlijkt wordt, zoals ook bij u, en dat wij gered worden van de onbehoorlijke en boze mensen. Want trouw is niet het deel van allen; maar de Heer is trouw, die u zal versterken en bewaren voor de boze. 2Ts3:1-3

Hij blijft trouw, want dat is zijn natuur. Zichzelf verloochenen kan Hij niet. Zijn eigen heerlijkheid geeft Hij niet prijs ondanks dat de christenheid dit wel heeft gedaan.

Ik ben de HEERE – dat is Mijn Naam; Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, evenmin Mijn lof aan de afgodsbeelden. Js42:8 HSV

De heerlijkheid van de Heer moet gezien worden in de gemeente als het huis van God. Dat de gemeente hierin heeft gefaald wil niet zeggen dat de heerlijkheid van Christus niet gezien wordt. Zij wordt straks zichtbaar voor allen, en nu in die mensen die tot zijn eer samenkomen.

Vers 14

Breng dit in herinnering en betuig voor God dat zij geen woordenstrijd voeren, die tot niets dient dan tot ondergang van de hoorders.

'Herinnering' is een woord dat typerend is voor deze brief. We worden opgeroepen om vast te houden, te herinneren datgene wat ooit is overgeleverd aan de heiligen (zie Judas vers 3), namelijk de leer die ons vooral is overgegeven door Paulus. Hier is een plechtige opdracht ('voor God' of 'voor de Heer') aan Timotheüs. Hij wordt opgeroepen om orde in het huis van God te bewaken. Wordenstrijd verstoort deze orde en is in plaats van opbouwend, zeer schadelijk voor de hoorders. Kennelijk was deze woordenstrijd niet afgenomen sinds de eerste brief aan Timotheüs (1:4; 6:4; zie 2:24). Wij hoeven ons niet in woordenstrijd te verdedigen voor onze afzondering van het kwaad in deze tijd. Een citaat hierover:

Want discussie uit de weg gaan staat tegenwoordig gelijk aan asociaal gedrag. In de huidige tijd moet je de discussie aandurven. Als je niet open staat voor andere meningen, ideeën of opinies ben je slap. Als je een 'eigen' overtuiging vast houdt val je buiten de boot. Je moet de discussie aangaan, zelfs over zaken die duidelijk in de Bijbel staan.

Maar, als wij de hoogste plaats opeisen voor de Goddelijke weg, als wij aan de genade van Christus een hogere waarde toekennen dan aan menselijke kracht. Dan zouden toch de Heer oneer aandoen. We zouden namelijk onverschillig zijn voor het problemen van onze tijd. Onverschillig voor de oneer die de Heer die wordt aangedaan door het christendom zelf. Auteur onbekend

Het kwaad weren in een tijd van zwakte is een belangrijk beginsel in deze brief zoals we ook verderop zullen zien.

Vers 15

Beijver je, je aan God beproefd voor te stellen als een arbeider die zich niet hoeft te schamen, die het woord van de waarheid recht snijdt.

Als de heerlijkheid van de Heer gezien moet worden in een tijd van verval dan is dat door zijn Woord in alles te gehoorzamen. Zo onszelf aan God 'beproefd' voor te stellen is de weg van de gelovige in deze tijd. Ik vond hier een citaat over:

Als we zeggen Gods Woord te geloven van kافت tot kافت waarom dan alle interpretaties? Moeten wij tekortkomingen aanvullen? Hoe komt het dat als het Woord spreekt over de Gemeente, de dienst, de aanbidding, het avondmaal, het gebed. Hoe komt het dat men het Woord van God dan minder autoriteit, authenticiteit en gezag toekent in deze zaken, dan de steeds weer veranderende gedachten van mensen?

Zij wij beproefd gebleken door in alles het Woord te willen gehoorzamen? Dan zijn wij goede arbeiders, want het Woord bewaren en doorgeven (2:2) is hard werken. Dit Woord van de waarheid moet 'recht gesneden' worden, dus correct uitgelegd, toegepast worden, niet scheef en krom zoals de volgende verzen ons laten zien. Het voortdurend de nadruk leggen op een bepaald aspect van de waarheid is ook niet recht snijden van het Woord.

Vers 16

Maar onttrek je aan ongoddelijk gezwets; want zij zullen voortgaan tot toenemende goddeloosheid

De mens Gods moet in het licht van het Woord wandelen en zich onttrekken aan ongoddelijk gezwets, alles dat tegen de waarheid ingaat. 'Gezwets' is *kenophoonia* dat 'lege geluiden' betekent. Dus niet er mee bezig gaan of het bestuderen, maar zich eraan onttrekken. In 1Tm6:20 doelt de apostel op de 'kennis', wat vandaag de wetenschappelijke benadering zou inhouden van de dingen van God. Het kwaad is in de gemeente binnengedrongen en zal zelfs voortgaan tot toenemende goddeloosheid. Een wereldwijde, massale opwekking zal er niet komen maar juist een verslechtering van de christenheid. De Here Jezus heeft dit voorspeld in Mt13, Paulus in Hd20 en in deze brief, Petrus in zijn 2e brief, Johannes over de antichristen, Judas in zijn brief en tenslotte zien we dit in het zendschrijven aan de zeven gemeenten in op2 en 3. Verderop schrijft Paulus dat de goddeloosheid zich zou manifesteren onder het uiterlijke masker van vroomheid (2Tm3:4,5).

Vers 17

en hun woord zal als kanker voortwoekeren. Onder hen zijn Hymeneus en Filetus,

Tegenover de gezonde leer, het Woord van de waarheid en de gezonde woorden van Paulus staat 'hun woord' dat zal voortwoekeren als de kanker. Het maakt de luisteraars ziek. Het Woord van God voedt, maar het goddeloze gezwets vreet weg zoals kanker dat doet. Een kankergezwell groeit, maar het is ongezonde groei. Mensen zijn 'opgeblazen' (3:4) vanwege deze ongezonde leer, en denken veel te hoog van zichzelf. Paulus noemt twee dwaalleraren bij name: Hymeneus (zelfde als in 1Tm1:18?) en Filetus. De betekenis van deze laatste naam is 'beminnelijk' De tegenstander gebruikt zeer sympathieke mensen om zijn plannen uit te voeren. Zoals al eerder aangegeven is er een opklimming in het kwaad binnen de gemeente die wordt voorgesteld in tweetallen:

1. Fygelus en Hermógenus: (1:15) Een afkeer van Paulus, maar niet van het christelijk geloof. Paulus waarschuwt Timotheüs.
2. Hymeneüs en Filétus: (2:17) Zijn 'afgeweken' (doel missen). Dit gaat een stap verder, er komen fundamentele dwalingen die ingaan tegen de gezonde leer van Paulus. Timotheüs mag niet met hen meegaan, maar moet hen met zachtmoedigheid terechtwijzen.
3. Jannes en Jambres: (3:8). Zij 'verzetten' zich tegen Mozes en dit toont de laatste stap: een verzet tegen God Zelf en tegen zijn Woord. Van hen moet Timotheüs zich afwenden.

Vers 18

die van de waarheid zijn afgeweken door te zeggen dat de opstanding al heeft plaatsgehad en die het geloof van sommigen omverwerpen.

Een kenmerk van verval is het afwijken van de waarheid. Paulus gebruikt in 1Tm1:6 ook het woord 'afgeweken' en in 1Tm6:21 'afgedwaald'. Hun leer was dat de opstanding al had plaatsgevonden. Het grootste gevaar is niet dat de waarheid wordt ontkend, zoals bij de Korinthiërs (waar mensen beweerden dat de opstanding niet waar was), maar als deze wordt verdraaid. Het is waarschijnlijk dat zij zich baseerden op uitspraken van Paulus dat wij met Christus zijn opgestaan (Rm6:3; Ef2:6; Ko2:12). Waar Paulus de geestelijke realiteit beschrijft in de ziel van de gelovige, leerden deze twee dat de fysieke opstanding al had plaatsgehad. Dit legde al de nadruk op de volmaaktheid van de mens in plaats van op de hoop op Hem. In plaats van in geloof te volharden, uit te zien en te lijden, werd men door deze dwaalleer in het heden gefixeerd met een verkregen valse genoegzaamheid. Het is destructief voor onze omgang met Hem in ons lijden en heeft daarom het geloof van sommigen omvergeworpen. Maar pas als de opstanding komt, zal er een einde zijn aan volhardend gebed, lijden en de strijd van het geloof. Dan zal er rust, vreugde, regering en harmonie in Hem zijn. Nu is er zuchten in de hoop (Rm8:23) in plaats van een hoogmoedige rust in een tijd van verval. In plaats van anderen te leren zien op een verheerlijkte Christus in de hemel, werd het oog naar de aarde gericht en de zegeningen daar voor de gelovige. Zo wordt de hemelse roeping van de gemeente geloofchend en zal er wereldgelijkvormigheid volgen.

2 Timotheüs 2:19-26

De gemeente als het huis van God en daarmee verantwoordelijk voor haar getuigenis op aarde is het onderwerp van deze brief. Dit getuigenis heeft gefaald en Paulus instrueert Timotheüs, en daarmee alle gelovigen die zich willen distantiëren van dit vervallen getuigenis, hoe dezen zich moeten opstellen. Eén van de oorzaken van dit verval van de gemeente is de toenemende dwaalleringen. Het geloof van sommigen wordt hierdoor omvergeworpen (2:18). Dat de gemeente een hemelse roeping heeft en deze op aarde moet vertegenwoordigen, is altijd het eerste dat ondermijnd wordt. Men richt zich op de plaats op aarde en de daarmee verbonden privileges. De gelovigen wordt geleerd hier beneden iets voor te stellen, te 'regeren', 'koninklijk' te leven etc. Het gevolg is dat het geloof zich niet meer uitsluitend richt op de verheerlijkte Heer. Maar wij zijn geroepen om nu met onze Heer te lijden, te volharden en te verwachten (Rm8:17,23). Straks is de tijd van regering, nu is de tijd van verdrukking (2:3), en niet de tijd van eer, glorie en te genieten van het gemak van deze wereld.

How crafty and pernicious then the device which, turning our hope into an expression of high privilege now, would thus annul our heavenly hope, destroy communion and walk, hide Christ from our heart's longing, and make rest in present things a wise and right thing! W.Kelly

Vers 19

Evenwel, het vaste fundament van God staat en heeft dit zegel: De Heer kent hen die de zijnen zijn; en: Laat ieder die de naam van de Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid.

Te midden van al deze verwarring en misleiding staat het vaste fundament van God. Wat bedoelt Paulus hiermee? Het fundament staat voor *zekerheid*. Als alle dingen wankelen in het christendom is er vastheid, zekerheid en stabiliteit bij God zelf. Zoals Abraham de stad met fundamenten verwachtte (Hb11:10) en daarmee aangaf die plaats te zoeken waar zekerheid en de onwankelbare God is. Dit fundament heeft een 'zegel', een 'inscriptie' zoals men vroeger een zegel in zachte was uitdrukte. Paulus geeft twee kanten aan van dit zegel:

1. God kent de zijnen. Terwijl dwaalleringen en verwarring hoogtij vieren, is het niet zo dat iedereen verloren gaat die deze leringen volgt. De Heer weet wie er bij Hem horen.
2. Ieder die de naam van de Heer noemt, moet zich onttrekken aan hen die deze dwalingen verkondigen. Dit is de kant van onze verantwoordelijkheid. Iemand die belijdt de Heer toe te behoren, moet ook blijk geven van een leven waar ongerechtigheid niet past. Hier is het 'de Heer' en niet 'Christus'. 'Heer' staat in verband met de belijdende christenheid.

Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnegaan, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is. Velen zullen in die dag tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door uw naam geprofeteerd en door uw naam demonen uitgedreven en door uw naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik openlijk tot hen zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid! Mt7:21-23

Beide kanten van dit 'zegel' hebben wij te geloven zoals het er staat. Enerzijds is er de verkiezende genade van God, anderzijds een wandel die daarmee verband houdt. Hij heeft ons geroepen en begiftigd, maar wij hebben te bewaren de gezonde leer en te wandelen zoals Hij ons dat opdraagt.

Vers 20

In een groot huis nu zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden; en sommigen wel tot eer, maar anderen tot oneer.

Paulus gaat met een voorbeeld zijn gedachte illustreren. Het grote huis staat symbool voor de christenheid zoals deze in de laatste dagen zich manifesteert. Was het huis van God in de eerste brief nog 'de gemeente van de levende God, de pilaar en grondslag van de waarheid (1Tm3:15)', hier wordt een heel ander beeld geschetst. Er bevinden zich in dit huis allerlei soorten 'vaten'. Dit zijn de mensen die zich bevinden in de christenheid, zowel 'gouden', en 'zilveren' vaten (gelovigen die de Heer kent) als 'houten' en 'aarden' (de naambelijders). Wij kunnen constateren dat er vaten zijn tot oneer als er dwaling of zedelijk kwaad wordt vertegenwoordigd door een dergelijk 'vat'. Paulus instrueert de gelovigen in 1Ko3:5-15 dat zij goed moeten bouwen op het fundament dat hijzelf heeft gelegd:

Als nu iemand op het fundament bouwt: goud, zilver, kostbare stenen, hout, stro, - ieders werk zal openbaar worden. 1Ko3:12-13

Als we de gemeente bezien vanuit de verantwoordelijkheid van de mens is er vermenging van goed en kwaad, van eer en oneer voor de Meester. Dit is allemaal het resultaat van het verliezen van de kracht om de wereld buiten te houden.

Vers 21a

Als dan iemand zich van deze vaten reinigt,

Nu volgt de directe instructie van de apostel: Wat moet een gelovige nu in deze tijd van vermenging in Gods gemeente doen? De eenheid zoeken? In ontmoediging neerliggen? Paulus noemt drie zaken waarvan we ons moeten distantiëren: de vaten tot oneer, de begeerten van de jeugd en de ongerijmde twistvragen.

Paulus zegt allereerst dat we ons moeten reinigen van de vaten die tot oneer zijn. Wat houdt dit in en hoe is dit in de praktijk te realiseren? Wij moeten ons afscheiden van hen die, hoewel zij belijden een christen te zijn, toch verbonden zijn met ongerechtigheid. Een voorbeeld van deze ongerechtigheid had Paulus al aangetoond in vers 16. In het Oude Testament zien we dit ook:

Ook zal ieder die op het veld iemand aanraakt, die met het zwaard gedood is, of een lijk, of het gebeente van een mens, of een graf, zeven dagen onrein zijn. Nm19:16

Als in een groep kwaad wordt getolereerd en dit wordt niet onder de tucht gebracht, dan moeten wij onszelf eruit reinigen. Dit is een uiterst gevoelig punt vanwege het geweten. Wat de één kwaad noemt is het niet voor de ander. Onze verbindingen met anderen zijn voor de Heer belangrijk. Wij kunnen dus niet zomaar samenwerken met groeperingen waarin trouwe en oprechte christenen aanwezig zijn, terwijl er vormen van kwaad en ongerechtigheid

worden getolereerd zoals bijv. samenwonen, homoseksuele relaties, hebzucht, kwaadsprekerij, twistziekte etc.

*In 1Ko5:13 moet de gemeente het kwaad uit hun midden wegdoen.

*In Rm16:17 moeten wij niet meegaan op de weg van hen die een andere leer brengen.

*In 2Ts3:6 moeten wij ons onttrekken aan hen die ongeregeld wandelen.

*In Tt3:10 moeten wij een sektarisch mens verwerpen.

*In 2Tm3:5 moeten wij ons van bepaalde personen afwenden.

Deze zaken die de Bijbel ons zo duidelijk voorhoudt worden helaas maar al te vaak niet in de praktijk gebracht.

Vers 21b

zal hij een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid.

Het doel van dit 'reinigen' van de vaten tot oneer heeft niet met onze positie te maken maar of we bruikbaar zijn voor de Meester wat betreft onze *dienst*. Wij kunnen onbruikbaar worden doordat wij met mensen verbonden zijn die tot oneer zijn voor Hem. Maar als wij werkelijk iedere band mijden met mensen, in geestelijk werk, die met onreinheid zijn verbonden, dan zijn wij tot *alle goed* werk toebereid. We zijn dan praktisch 'geheiligd', afgezonderd van dat wat tot oneer is in het huis van God, hoewel zelf niet uit 'het huis', maar een gouden vat daarin, zich houdend aan het Woord der waarheid. Er zal als resultaat frisheid, geestelijke groei en inzicht zijn op deze weg.

Vers 22

Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd en jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart.

De voorgaande instructies zouden kunnen leiden tot een soort hoogmoedig afstand houden van alles wat men niet goed acht. Daarom deze oproep tot persoonlijke levensheiliging. Timotheüs was ongeveer 40 jaar oud toen hij deze brief ontving. Paulus zegt hem nog iets anders te ontvluchten en dat zijn de begeerten van de jeugd. Dit zijn, naast de seksuele verleidingen, ook de hoogmoed, dronkenschappen, ongeduld, lichtzinnigheid, onbesuisdheid etc. Er zijn bepaalde gebieden waarvoor wij dienen te vluchten, in plaats van ertegen te strijden. Naast het negatieve 'vluchten' is er het positieve 'jagen' en wel naar:

1. Gerechtigheid. Praktisch rechtvaardig en eerlijk gedrag, i.v.m. vs20 misschien wel het eerlijk beoordelen van mensen.
2. Geloof. De persoonlijke geloofsrelatie met de Heer om in deze moeilijke tijden overeind te blijven.
3. Liefde. Geen hoogmoedige en kille houding tegenover tegenstanders, maar de goddelijke liefde is wat ons moet kenmerken.
4. Vrede in de omgang met elkaar.

Dit jagen naar deze dingen moeten wij niet alleen doen, maar met 'hen die de Heer aanroepen uit een rein hart'. Wij moeten ons niet verbinden met iedereen die de naam van

de Heer aanroept, maar alleen met hen die dit doen uit een rein hart. Dit tekent het motief, niet dat deze gelovigen perfect leven. Het vraagt om een geestelijk inzicht en 'alle' wijsheid om te kunnen onderscheiden waar deze innerlijke reinheid te vinden is. Het is niet aan ons alle harten te toetsen van de mensen in de gemeente waar we samenkomen, maar het is meer een algemeen beginsel: het zich onttrekken uit verkeerde systemen, en mijden van gemeenschappen waar verkeerde leer en gedrag wordt getolereerd.

Vers 23

En verwerp de dwaze en ongerijmde twistvragen, daar je weet dat zij twisten verwekken;

Naast het zichzelf reinigen van de vaten tot oneer en het vluchten voor de begeerten van de jeugd komt een derde vorm van 'verwerpen': de dwaze en ongerijmde twistvragen. Het betreft hier heel specifiek de judaïstische twistvragen (zie 1Tm6:4; Tt3:9). Er bestaat vandaag de dag heel sterk de neiging om over de meest uiteenlopende Bijbelse zaken te discussiëren, o.a. op het internet. Het is ten diepste het strijden onder elkaar vanuit het vlees (Jk4:1) en veroorzaakt twisten en scheuringen. De strijd waarin een gelovige zich bevindt in de laatste dagen, heeft zeer zeker niet dit kenmerk!

Vers 24

een slaaf van de Heer moet echter niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, geschikt om te leren, verdraagzaam,

Een kenmerk van de slaaf van de Heer in deze tijden is dat deze niet twistziek is, maar vriendelijk is voor allen zoals zijn Meester dat heeft voorgedaan. Zelfs tegenover tegenstanders was de Heer vriendelijk, zonder dat Hij twistte met hen. Hij getuigde van de waarheid en leerde de mensen. Tevens is hij verdraagzaam, niet tolerant tegenover dwaalleer, maar bereid om persoonlijk onrecht te verdragen. Dit onrecht zal zeer zeker zijn deel zijn als hij weigert zich met bepaalde personen/leringen te verbinden.

Vers 25

de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend; misschien geeft God hun bekering om de waarheid te erkennen

Timotheüs wordt door Paulus opgeroepen om de tegenstanders terecht te wijzen en hen te leren aangaande de waarheid. Dit vanuit een bepaalde gezindheid (zachtmoedigheid) zoals we ook zagen in vers 23. Dit woord 'terecht wijzen' betekent 'opvoeden'. In een sfeer van tegenstand en twist worden wij opgeroepen om in navolging van de Heer, anderen op te voeden met gezond onderwijs zodat de Heer hen eventueel bekering schenkt om de waarheid, en dat is Christus en de leer omtrent Hem, te erkennen.

Vers 26

en weer ontnuchterd te worden uit de strik van de duivel door wie zij gevangen zijn, om zijn wil te doen.

Deze tegenstanders zijn ten diepste in een strik van de duivel terecht gekomen (1Tm3:7). Het is niet alleen maar een kwestie van menselijke dwaalleringen, maar het werk van de

tegenstander d.m.v. mensen om het getuigenis van God aan te vallen. Paulus raadt hier niet een soort bevrijdingsbediening aan, maar spoort Timotheüs aan om gezond onderwijs te geven zodat zij weer ontzuurd worden. Ze zijn a.h.w. 'dronken' van de verkeerde leer oftewel 'betoverd' (zie Gl3:1). Bovendien zijn zij gevangen door de duivel in hun denken. Ze doen de wil van de duivel, maar zodra ze tot bekering komen zullen ze weer de wil van God doen en de waarheid gehoorzamen.

2 Timotheüs 3:1-9

Het grote thema van deze laatste brief van de apostel Paulus is hoe de 'mens Gods' zich moet gedragen in een tijd dat de christenheid in verval is geraakt. Er zal een voortgaande invloed zijn van verkeerde leringen en het onderwijs van de apostel Paulus zal als eerste worden losgelaten. Het grote feit dat de gemeente niet van deze wereld is, dat zij bestaat uit hemelburgers, zal in praktische zin worden verloochend. Paulus beschrijft de christenheid als een groot huis waarin vaten tot eer en tot oneer zijn. De mens Gods moet zich uitzuiveren van de vaten tot oneer en samen met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart jagen naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede (2:19-22).

Vers 1

Maar weet dit, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen zijn;

Hoewel er hoop is dat God sommige tegenstanders van het evangelie dat Paulus bracht, tot bekering zou brengen, laat Paulus wat betreft de algemene verwachting van het verloop van het christendom, er geen gras over groeien. Timotheüs, en wij, moeten *weten* dat er in de laatste dagen zware, moeilijke tijden zullen zijn. Was er in hoofdstuk 2 het *toenmalige* verval beschreven, hier wordt het *toekomstige* verval getoond. Geen massale opwekking, geen verbetering van de wereld, geen krachtig wordend getuigenis, maar zware tijden. De hele periode van het christendom, de vorming van de gemeente na de opstanding van de Heer (1Pt1:20), is 'het laatst der dagen'. In de tijd van de apostelen werd de kiem al gezien van het verval, dat in onze tijd, de eindtijd, grote vormen heeft aangenomen.

Weet dit eerst, dat er in het laatst van de dagen spotters met spotternij zullen komen, die naar hun eigen begeerten wandelen en zeggen: Waar is de belofte van zijn komst? 2Pt3:3

Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u hebt gehoord dat de antichrist komt, zijn er ook nu vele antichristen gekomen, waaraan wij weten dat het het laatste uur is. 1Jh2:18

Maar u, geliefden, denkt terug aan de woorden die tevoren zijn gesproken door de apostelen van onze Heer Jezus Christus, dat zij u zeiden dat er in het laatst van de tijd spotters zouden zijn, die naar hun eigen goddeloze begeerten wandelen. Jd:17,18

'De Rechter staat voor de deur' (Jk5:9, zie ook 2Tm4:8). De tijden worden uitermate zwaar.

Vers 2

want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedigen, lasteraars, de ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

Het grootste gedeelte van het belijdende christendom (want zie vers 5) van de laatste dagen wordt in negentien beschrijvingen gegeven. Het zijn 'mensen', geen broeders of gelovigen. Schokkend is het om te zien hoe deze lijst overeenkomt met Paulus' beschrijving van het heidendom in Rm1. Het eerste woord dat Paulus gebruikt dekt meteen de lading: zelfzuchtig. We bekijken de woorden één voor één:

1. *Zelfzuchtig*. Liefhebbers van zichzelf, egoïsten, het eigen 'ik' bovenaan. De Schrift leert ons niet meer te leven voor onszelf, maar voor Hem die Zich voor ons heeft

overgegeven (2Ko5:15).

2. *Geldzuchtig*. Geld, maar ook meer algemeen, bezit is het belangrijkste doel. De wortel van alle kwaad is de geldzucht (1Tm6:10).

3. *Grootsprekers*. Bezit zorgt voor hoogmoed, het eren van zichzelf in woorden en daden. *Zij vertrouwen op hun vermogen en beroemen zich op hun rijkdom*. Ps49:6 (HSV), zie ook Jk4:16.

4. *Hoogmoedigen*. De houding die achter het grootspreken schuilgaat: 'Ik heb de beste rechten'. Trots op zichzelf wil men het beste voor zichzelf.

5. *Lasteraars*. Trots leidt altijd tot lasteren, met boze bedoelingen bewust onwaar kwaadspreken. De belijdende christenheid lastert wat zij niet kent (2Pt2:12), ontkent inspiratie en schopt tegen openbaring.

6. *De ouders ongehoorzaam*. Het gezag in de hemel wordt gelasterd en dat op aarde geloofend. Naar ouders wordt niet geluisterd, maar gerebelleerd.

7. *Ondankbaar*. Men kent niet de geest van dankbaarheid die de christen zou moeten kenmerken (Ko3:17). Men is verwend en ondankbaar.

8. *Onheilig*. Niet in overeenstemming met God maar profaan, ongewijd, werelds, onrein, ongeschikt voor de dienst van God.

Vers 3

liefdeloos, onverzoenlijk, kwaadsprekend, onbeheerst, ruw, zonder liefde tot het goede,

9. *Liefdeloos*. Zodra men de God van de Bijbel lastert, de eigen ouders ongehoorzaam is en kiest voor het eigen 'ik', zal er ook op het natuurlijke vlak geen liefde zijn tot anderen.

10. *Onverzoenlijk*. Geen liefde betekent ook onverzoenlijk naar de anderen. Twisten, ruzies, bitterheid en woede onderling kenmerkt de christenheid van de laatste dagen. Zie Jk3:14.

11. *Kwaadsprekend*. Gr. *diabolos*, een woord dat met 'duivel' vertaald wordt, de aanklager. Zij die in de weg staan van de wil van de mens, worden slachtoffer van dit kwaadspreken.

12. *Onbeheerst*. Lett: 'zonder wilskracht', 'teugelloos'. Niet in staat zichzelf te beheersen in conflicten met anderen.

13. *Ruw*. De onbeschaafdheid die zich uit in het ontbreken van elke vorm van vriendelijkheid of zachtmoedigheid.

14. *Zonder liefde tot het goede (of: tot de goeden)*. Deze mensen hebben geen bijzondere voorliefde voor het goede, maar als het hun eigen 'ik' dient, kiezen ze net zo makkelijk voor het kwade. Het geweten is dichtgeschroeid. Men haat wat goed is.

Vers 4

verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God.

15. *Verraders*. Dit woord wordt gebruikt voor het verraad van Judas in Lk6:16 en van het volk Israël in Hd7:52. De Persoon van de Heer wordt in de belijdende christenheid het voorwerp van spot, ongoddelijk getheoretiseerd en smaad. De schatten van het huis van God zijn naar Babel gevoerd (2Kr36:18). Tevens wordt men verraders van elkaar in onderlinge relaties.

16. *Roekeloos*. Er wordt geen rekening gehouden met de gevolgen van de eigen daden.

17. *Opgeblazen*. Het groter voordoen van zichzelf dan men werkelijk is. Het kan ook betekenen dat men zich uiterlijk voordoet als zoekend het goede.

18. *Meer liefhebbers van genot dan van God*. De vreugden van deze wereld, het vermaak en het persoonlijk genot heeft de hoogste prioriteit, boven de liefde voor God.

Vers 5

Ogenschijnlijk bezitten zij godsvrucht, maar de kracht daarvan verloochenen zij. Wend je ook van dezen af.

De godsvrucht is enkel en alleen een kwestie van het uiterlijk (Gr. *morphoosis*; 'belichaming' in Rm2:20). Men belijdt een gelovige te zijn door naar een kerk of gemeente te gaan. Men geeft hoog op over de Bijbel als 'goed boek', maar onderwerpt zich niet aan zijn goddelijke gezag. Uiterlijk levend zijn zij innerlijk dood. Men heeft niet alleen geen kracht, maar loochent deze ook nog eens. Werd Timotheüs in 2:25 nog opgeroepen de tegenstanders met zachtmoedigheid terecht te wijzen, hier is het enige advies: Keer je met afschuw (betekenis van het Gr. woord *apotrepo*) van deze mensen af. Wij kunnen met belijdende gelovigen die de Here Jezus loochenen geen omgang hebben. Er kan en moet contact zijn in sommige gevallen, maar geestelijk samengaan is onmogelijk!

Als we ons realiseren hoe ernstig de toestand is van de hedendaagse christenheid, is het goed ons te vernederen voor Gods aangezicht, terwijl we ons falen en onze zwakheid belijden, wetend dat wij het vlees nog in ons hebben dat tot deze vreselijke uitingen in staat is. Als het niet zijn genade is die ons behoudt, kunnen ook wij in dit soort gedragingen vervallen.

Vers 6

Want onder hen zijn er, die de huizen binnensluipen en vrouwspersonen inpalmen die met zonden beladen zijn en gedreven worden door allerlei begeerten,

Een speciale groep wordt door Paulus eruit gelicht die kennelijk in zijn tijd al actief was. Corruptie van de waarheid en de invoering van de leugen begint nooit openlijk, maar altijd in het geniep. De 'predikers' binnen de belijdende christenheid sluipen huizen (van de heiligen) binnen om 'vrouwspersonen' in te palmen ('gevangen te nemen'). Leugens worden binnengeloodst bij mensen met invloed (zoals vrouwen dat in huis hebben) en die geleid worden door emotie, gevoel, in plaats van verstand. Hoewel het waar is dat vrouwen grote invloed hebben gehad in sekten en dwaalstromingen (de Charismatische Beweging, Christian Science, Adventisten en Theosofie), denk ik dat Paulus hier niet aan letterlijke vrouwen denkt gezien het woord *gunaikaria* dat 'vrouwtjes' betekent en laatdunkend bedoeld is. Mensen in de christenheid worden in het geheim beïnvloed, omdat ze 'met zonden beladen' zijn, d.i. geen besef hebben van hun eigen zondige staat. Ze worden gedreven door hun eigen begeerten en lusten.

Vers 7

vrouwen die altijd leren en nooit tot kennis van de waarheid kunnen komen.

Deze personen laten zich altijd leren over allerlei verschillende soorten leugens, maar zullen nooit tot erkentenis van de waarheid, en in Jezus is de waarheid (Ef4:21) kunnen komen. Het is voor hen onmogelijk, omdat zij Gods wil niet willen doen.

Wij moeten 'blijven' in wat ons geleerd is, maar deze mensen willen steeds iets nieuws horen.

Vers 8

Zoals Jannes en Jambres zich tegen Mozes hebben verzet, zo verzetten ook dezen zich tegen de waarheid, mensen, bedorven van denken, verwerpelijk wat het geloof betreft.

Paulus introduceert hier Jannes (= 'bedrieger') en Jambres (= 'trots'), de tovenaars van de Farao van Egypte in Ex7 en 8. De namen van deze tovenaars (Jochanan en Mambres='tegenstander') worden in de Talmoed beschreven en hier door Gods Woord bevestigd. Openlijk verzet tegen Mozes, staat voor het openlijke verzet tegen het geschreven Woord van God en dus God zelf. In de volgende gevallen verzetten deze tovenaars zich:

1. Ze lieten hun staven ook veranderen in slangen (Ex7:11-12). Dat wat de mens in handen heeft, kan worden tot iets satanisch, zoals het 'pand' dat aan de christenheid is overgeleverd. Mozes en Aäron moesten de staven weer oprapen om aan te geven dat de ware gelovigen binnen dit afvallige systeem goddelijk gezag hebben het 'pand' d.i. het woord van God te hanteren. Dit zal uiteindelijk het vervallen christendom overwinnen.
2. De tovenaars veranderden ook water in bloed (Ex7:22). waar God oordeel bedoelt, vernietigt de mens (hier: de bedriegers uit vers 6) dat wat leven geeft (in de toepassing hier: Gods Woord).
3. Ze riepen kikvorsen op, beeld van onreinheid (Ex8:7). Deze onreinheid in het leven van de hoorders zal het gevolg zijn van de leugenleringen van de bedriegers onder christelijke naam van de eindtijd.
4. Ze kunnen niet muggen uit stof tevoorschijn roepen (Ex8:18). Het leven kunnen deze dwaalleraars ondanks hun vele 'christelijke' onderwijs, niet voortbrengen.

Volgens de traditie binnen het Jodendom hebben deze Jannes en Jambres zich tussen het volk gemengd bij de uittocht uit Egypte en waren zij de aanstichters van het maken van het gouden kalf. Dit zou goed passen bij de beschrijving van vers 6. Hier staat verder ook 'verzet tegen de waarheid' wat inhoudt een verzet tegen de Here Jezus, zoals in 4:4 staat dat men zich van de waarheid afkeert. Er is een groep binnen de christenheid die zich verzet tegen de Here Jezus en zijn Woord. Ze zijn bedorven van denken en verwerpelijk wat hun schijnbare geloof betreft. Het verzet van het hart tegen God bepaalt dat men niet kan worden geleerd aangaande de waarheid.

Vers 9

Maar zij zullen niet verder voortgaan; want hun onzinnigheid zal aan allen geheel duidelijk worden, zoals ook bij die beiden het geval was.

In 2:16 en 3:13 zien we dat deze groep mensen en dit soort denken van kwaad tot erger zal toenemen. Hier lijkt een tegenstelling te worden beweerd namelijk 'zij zullen niet verder

voortgaan'. God zal in zijn regering een einde maken aan deze mensen en dan zal hun onzinnigheid openlijk aan iedereen duidelijk worden. Dit zal gebeuren in het oordeel over deze mensen. Voordat het echter zover is, zal het kwaad steeds verder toenemen, zoals we lezen in 3:13. Jannes en Jambres waren ook hierin een voorbeeld.

Ook de geleerden deden hetzelfde om door hun toverkunsten de muggen te voorschijn te brengen; maar zij konden het niet. En de muggen kwamen op mens en dier. Toen zeiden de geleerden tot Farao: Dit is Gods vinger.
Ex8:18-19a

2 Timotheüs 3:10-17

De apostel Paulus schetst een zwart beeld van de belijdende christenheid van de laatste dagen. Het zal van kwaad tot erger worden. Hoewel deze laatste dagen al zijn ingegaan na de hemelvaart van onze Heer, neemt het verval toe naarmate de komst van de Here Jezus nadert. Het zullen zware tijden zijn (3:1). Een Nederlandse theoloog en dominee zegt:

Er zit in al die verhalen over Jezus wel degelijk iets leuks. De manier waarop hij heeft gesproken, de Bergrede bijvoorbeeld, daar kunnen we ons voordeel mee doen. Maar als het gaat over zijn bloed dat ons reinigt, dat gezeur over Jezus als verlosser en verzoener - dat is niet de boodschap van Jezus.

Timotheüs staat in deze brief symbool voor die gelovigen die zich aan deze neerwaartse spiraal willen onttrekken en voor hun Heer zuiver willen leven. De eerste negen verzen van dit hoofdstuk zijn 'zwart', nu volgt het 'wit', het contrast.

Vers 10a

Maar jij hebt nauwkeurig nagevolgd

Net als in vers 14 staat het 'maar jij' als contrast met het doen en laten van de belijdende christenheid. Het zijn de individuele levens die in een tijd van verval het verschil maken. We kunnen ernstig moedeloos worden van alles wat Paulus voorspelt over deze laatste dagen, maar Timotheüs zwom tegen de stroom in. Hij had nauwkeurig nagevolgd de leer en het leven van Paulus. Dit lezen we ook in 1Tm4:6:

Als je deze dingen de broeders voorhoudt, zul je een goed dienaar van Christus Jezus zijn, opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede leer, die je nauwkeurig hebt nagevolgd.

Zo moeten ook wij nauwkeurig onze aandacht hebben en onderzoeken dat wat Paulus heeft geschreven en hoe hij Christus navolgde (1Ko11:1; Fp3:17). Hij is het voorbeeld van een volgeling van Christus (1Tm1:16). Het gaat daarbij niet om Paulus, maar om de Here Jezus in en door hem heen:

Want ik zal het niet wagen iets te zeggen dat Christus niet door mij gewerkt heeft, om de volken tot gehoorzaamheid te brengen. Rm15:18

Want u weet welke bevelen wij u hebben gegeven door de Here Jezus. 1Ts4:2

Paulus beschrijft heel precies welke elementen in zijn leven, die dus door het leven van Christus dat in hem was, werden nagevolgd door Timotheüs:

Vers 10b

mijn leer, mijn wijze van doen, mijn bedoeling, mijn geloof, mijn lankmoedigheid, mijn liefde, mijn volharding,

Paulus noemt negen aspecten van zijn leven met de Heer die ook wij moeten navolgen. Het zijn heel in het bijzonder niet de algemene kenmerken van een discipel, maar de kenmerken van een leven dat kenmerkend is voor een mens Gods in tijden van verval:

1. Zijn *leer*. De leer wordt het eerst genoemd! In tijden van geestelijke zwakheid zouden wij misschien de praktijk voorop zetten, maar Paulus begint met de leer. Dit is het onderwijs van Paulus, de inhoud van zijn leer, de methode van zijn onderwijs. Gezonde woorden (1:13) leiden tot een gezond geestelijk leven. Zijn leer wordt vandaag de dag massaal losgelaten, denk aan zijn onderwijs over mannen, vrouwen, oudsten, bedekking van het hoofd, etc.
2. Zijn *wijze van doen*. Uiteraard is leer zonder praktijk farizeïsme. Leer en leven behoren in harmonie te zijn. Paulus noemt eerst een aantal innerlijke aspecten van dit leven en vervolgens twee uiterlijke daarvan. De wegen van Paulus in Christus waren model voor de gemeenten:

Daarom juist heb ik Timotheüs naar u toe gezonden, die mijn geliefd en trouw kind in de Heer is; die zal u mijn wegen, die in Christus Jezus zijn, in herinnering brengen, zoals ik overal in elke gemeente leer.
1Ko4:17

3. Zijn *bedoeling*. Er volgen vijf innerlijke eigenschappen. Het eerste is 'bedoeling'. Dit is het voornemen van Paulus dat achter zijn wijze van doen zat. Het gaat om onze motieven, waarom doen we dingen en leven we als gelovigen?
4. Zijn *geloof*. Zijn voornemen was gegrond in zijn geloofsverbinding met de verheerlijkte Heer en met de Vader. Motieven van het hart volgen uit het geloof.
5. Zijn *lankmoedigheid* (geduld). Paulus was het monument van Gods lankmoedigheid (1Tm1:16) en bewees ook zelf geduld te kennen (2Ko6:6). Wij hebben geloof nodig voor onszelf, en geduld met anderen, zelfs met de tegenstanders (zie 4:2).
6. Zijn *liefde*. De bron van al het handelen van Paulus: de goddelijke liefde (Gr. *agape*) zie ook 1:7, 13. Demas had juist de tegenwoordige wereld lief gekregen (4:10).
7. Zijn *volharding*. De liefde van de apostel was niet dat er opwellingen waren, maar er was een constante liefde in volharding. Het lijden dat het verval met zich meedraagt, vraagt om volharding in liefde.

Vers 11

mijn vervolgingen, mijn lijden, zoals mij is overkomen in Antiochie, in Iconium, in Lystra, zulke vervolgingen als ik heb verdragen, en uit alle heeft de Heer mij gered.

8. Zijn *vervolgingen*. In dit vers vinden we de uiterlijke kenmerken van de mens Gods in een tijd van verval. Het zijn allereerst de vervolgingen. De vijandschap van de (godsdiensstige) wereld werd zichtbaar in de talloze vervolgingen van Paulus. Zie hierover 2Ko4:6-10. Als men de vorige punten in de praktijk brengt, zal vervolging volgen.
9. Zijn *lijden*. Het Griekse woord *pathémata* doelt op innerlijk gevoeld lijden. Het uiterlijke, lichamelijke lijden veroorzaakte een diep innerlijk lijden vanwege de vijandschap van de mens tegen God. Paulus noemt hier zijn vervolgingen in:

*Antiochie (Hd13:50-52). Hier stookten de Joden de aanzienlijke godsdiensstige

vrouwen op en er ontstond een vervolging zodat Paulus en Barnabas uit hun gebied verdreven werden.

*Iconium (Hn14:1-7). Hier werden de heidenen opgestookt door de ongelovige Joden zodat er een plan ontstond om Paulus en Barnabas te mishandelen en te stenigen. Zij vluchtten toen naar Lyaónië, Lystra en Derbe en omstreken.

*Lystra (Hd14:8-20). Hier genas Paulus een verlamde man, maar de vijandige Joden van Antiochië en Iconium lieten Paulus stenigen.

De Heer redde Paulus uit al deze vervolgingen en aanslagen. Wat een bemoediging voor een ieder die lijdt voor zijn naam. Zijn steniging heeft Paulus overleefd en het is zeer goed mogelijk dat de Heer hem daar uit de dood heeft opgewekt (Hd14:20). Timotheüs heeft deze vervolgingen nagevolgd. We weten dat ook hij in de gevangenis is terecht gekomen, maar de Heer heeft ook hem gered (Hb13:23).

Vers 12

En ook allen die godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden.

Iedere gelovige die 'godvruchtig', of 'godvrezend' wil (!) leven, naar de wil van de Heer, zal vervolging ontmoeten. De Here Jezus heeft dit meermalen voorspeld (Mt5:11; Mk10:30; Jh15:18-21; 16:1-3). In een tijd van verval zal de individuele gelovige die willen leven tot de eer van een verworpen Heer, dus 'leven in Christus Jezus' vervolgd worden. We zien dit bij de eerste gemeente, na de beschrijving van hun geestelijke kracht (Hd5:17-18). Hetzelfde na het krachtige getuigenis van Stefanus (Hd8:1). De vraag is hier of wij godvrezend *willen* leven. De vervolging kan vandaag de dag van alles zijn: uitsluiting, bespotting, minachting, lichamelijk geweld, etc. Het is ook vanzelfsprekend, want een wereld die Christus niet wil en Hem naar het kruis heeft verwezen, kan ook niet de openbaring van zijn Persoon in de gelovigen verdragen.

Vers 13

Maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden.

We leven in een tijd waarin de scheiding tussen godvruchtige gelovigen en boze naamchristenen steeds duidelijker zal worden. Het zal van kwaad tot erger voortgaan. Het zal er dus niet beter op worden in de belijdende christenheid. Er zijn juist zijn vele boze, slechte mensen (Mt5:39; 1Ko5:13) en bedriegers (of: 'tovenaars') binnengeslopen. Deze mensen misleiden, zelfs met behulp van boze machten, de argeloze gelovigen. Ze 'betoveren' (zie Gl3:1) met verkeerde leer. Ze zijn hierin zelf misleid door de tegenstander, de duivel, de grote misleider (Op12:9). De duivel valt aan als een brullende leeuw (zie vorige vers) en als een engel van het licht. Niet alleen Paulus, maar ook Petrus (2Pt2:1v.), Johannes (1Jh2:18v.;4:1v) en Judas (vs4) waarschuwen voor deze mensen. In onze westerse gemeenten zijn velen misleid terwijl in andere gebieden vervolging satans meest gebruikte tactiek is.

Vers 14

Maar jij, blijf in wat je geleerd hebt en waarvan je volkomen overtuigd bent, daar je weet van wie je het hebt geleerd,

Voor de tweede maal klinkt het 'maar jij'. Het verschil met vs10 is dat hier een opdracht volgt en niet een constatering van de staat van Timotheüs. Hij kon nog zo goed Paulus hebben nagevolgd, hij was er nog niet! Hij moest *blijven* bij wat hij geleerd had. Het grote probleem vandaag de dag is dat gelovigen niet blijven bij de gezonde leer. Ze houden niet vast wat ze hebben (Op2:25), maar laten zich weglokken bij de leer van Christus vandaan (zie 2Jh:10). Ook wij moeten volkomen overtuigd (Gr. *Pistoo*, van *pistis*=geloof) zijn van de gezonde leer die ons is geleerd in het geloof (zie ook 1:13). Paulus geeft dan twee hulpmiddelen:

1. Weet van wie (meervoud!) je het hebt geleerd. Er zijn altijd meerdere mensen die ons funderen in de waarheid. In het geval van Timotheüs waren dat zijn moeder en grootmoeder (1:5), Paulus uiteraard en de oudere broeders in Lystra en Iconium (Hd16:2; 1Tm4:14).
2. Ken zelf de heilige Schriften en dat van jongs af aan.

Vers 15

en omdat je van jongs af de heilige geschriften kent, die je wijs kunnen maken tot behoudenis door het geloof dat in Christus Jezus is.

Onze grootste bron van hulp in een tijd van verval is de heilige Schrift. Van jongs af bekend zijn met de Bijbel is daarom enorm belangrijk. Het is het levende Woord van God dat ons koerst door de zware tijden. 'Heilige geschriften' is *ta hiera grammata* 'letter', 'geschrift'), 'Schrift' in vs16 is *graphé* ('De Schrift' of 'ieder Schriftwoord'). De geschriften kunnen de gelovige wijs maken, leren de juiste keuzes te maken zodat de eindstreep, de behoudenis gehaald wordt. Dit is niet de eeuwige behoudenis, maar het veilig en heilig bereiken van het hemelse koninkrijk (zie 4:7; 18). Deze schriften hebben altijd tot doel 'het geloof (de geloofsrelatie) dat in Christus Jezus is'.

Vers 16

Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid,

Alle *woorden* van de Bijbel, de Schrift, zijn door God ingegeven (lett: 'ingeademd'). We spreken van het 'geïnspireerde Woord van God'. Niet de schrijvers, maar de woorden zijn dus goddelijk geïnspireerd. De brieven van Paulus behoren overigens ook tot 'de Schrift' volgens Petrus in 2Pt3:16. In 1Tm5:18 is een bewijs dat ook de evangeliën toen al als Schrift werden gezien. In een tijd van verval, waar mensen maar hun eigen gang gaan, is het voor de mens Gods (zie vs17) van belang zich vast te klemmen aan het Woord van God. Dit woord van God heeft een krachtige werking op de gelovige die zo wil leven. De Bijbel is nuttig want:

1. Het *leert*. We hebben hier weer, net als in 3:10, als eerste het leren. Kennelijk is dit van groot belang in een tijd van verval en afval.
2. Het *weerlegt*. Letterlijk: 'aan de kaak stellen'. Dit geldt zowel voor onze innerlijke motieven (Hb4:12) als voor de verkeerde leringen van de tegenstanders (zie 4:2).
3. Het *verbetert*. Letterlijk: 'tot rechtzetting'. Wat scheef is in tijden van verval en misleiding, moet recht worden gezet door het Woord van God. Dit geldt ook voor '

scheef' gedrag.

4. Het *onderwijst in de gerechtigheid*. Het grote doel van het onderwijs van de Bijbel is: praktische gerechtigheid in onze wandel, want dit wil God: onze heiliging (1Ts4:3). Juist in deze tijd zo hard nodig!

Vers 17

opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust.

De mens Gods moet een contrast zijn met de vele belijdende christenen die meegaan in het verval van de christenheid zoals beschreven is in vs2-4 van dit hoofdstuk. 'Mens Gods' is een uitdrukking die in het Oude Testament gebruikt wordt voor een profeet (Dt33:1; Jz14:6; 1Kr23:14). Vandaag is ieder die leeft onder het gezag van Gods Woord en Christus daarin dient, een 'mens Gods'. Wij hebben de verantwoordelijkheid om allereerst het Woord van God op ons eigen leven toe te passen. Dan zijn wij 'volkomen', dat is hier niet volwassen in het geloof zoals in 1Ko2:26), maar 'geschikt' voor de dienst van God. Dit geschikt zijn is voor alle goed werk ten volle toegerust zijn zoals we dat ook zagen bij 2:21. In tijden van verval zijn gelovigen nodig die goed werk verrichten uit naam van de Heer, in de kracht van zijn Geest en gevormd door het Woord van God.

2 Timotheüs 4:1-8

De tweede brief van Timotheüs vraagt onze zorgvuldige studie. Vandaar een samenvatting van wat we tot nu toe hebben behandeld. Aan de ene kant hebben we in deze brief waarschuwingen betreffende de conditie van het christendom in de laatste dagen terwijl aan de andere kant, we worden geïnstrueerd t.o.v. onze bronnen zodat de mens Gods zal leven volgens Gods gedachten ondanks het kwaad om ons heen. In de eerste twee hoofdstukken vinden we de gedachten van de Heer voor Paulus' dagen, terwijl in hoofdstuk 3 dit geldt voor onze tijd, de 'laatste dagen'. In 2:19-26 vinden we voorwaarden om hoofdstuk 3 te bergrijpen en toe te passen:

1. Scheiding van de vaten tot oneer in het huis van God (2:21).
2. Jagen naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer uit een rein hart aanroepen (2:22).
3. Deze dingen volbrengen in een juiste geest: vriendelijk, verdraagzaam, geduld en zachtmoedigheid (2:24-25).

Het 3e hoofdstuk begint met een beschrijving van het christendom van de laatste dagen.

1. De mensen zullen gedreven worden door een ongecontroleerde zelfzucht (3:1-4).
2. De mensen zullen dit kwaad bedekken onder een uiterlijke vroomheid (3:5).
3. Deze tijden worden gekenmerkt door de verwarring van verkeerde invloeden in methoden van mensen die huizen binnensluipen en op de emoties en begeerten van mensen inspelen die onwetend zijn aangaande de waarheid (3:5-6).
4. De waarheid wordt weerstaan door imitatie van het christelijke leven (3:8-9).

De verzen 10-17 geven instructie voor de mens Gods in de laatste dagen. Dit zijn:

1. De leer van Paulus (3:10). Geen vage of gedeeltelijke kennis, maar nauwkeurige, waaronder het volkomen opzij zetten van de mens in de dood van Christus, het nieuwe leven in de verheerlijkte Heer, het volkomen gescheiden zijn van de wereld, het hemelse karakter van de gemeente. Deze leer stelt de huidige trend aan de kaak die al deze elementen negeert of ontkent en daardoor de mens centraal zet.
2. Het leven van Paulus. Bij een verheerlijkte Heer past een leven 'de Heer waardig'. Innerlijk: 'bedoeling', 'geloof', 'lankmoedigheid', 'liefde' en 'volharding', uiterlijk: 'vervolgingen' en 'lijden'. (3:10).
3. De Heer. Paulus het voorbeeld, Christus de kracht (4:17-18). Zowel de leer als het leven van Paulus zijn gefundeerd in Christus. Wij zijn ons dan ook bewust van onze zwakheid (2Ko12:9-10).
4. Blijven bij wat ons is geleerd (3:14). De leer en het leven dat erbij hoort kunnen we makkelijk opgeven als het kwaad en de verwarring toeneemt. Laat je niet weer overhalen om in verbindingen terecht te komen die contra de leer van Paulus zijn!
5. De Schriften die leren, weerleggen, onderwijzen en verbeteren (3:15-17). Kennis van de Schriften van jongs af aan beveiligen ons tegen verkeerde invloeden. Ze leiden ons naar 'het geloof dat in Christus Jezus is'.

In hoofdstuk 4 instrueert de apostel de dienstknecht van de Heer om in zijn werk voor Hem te blijven volharden, hoe erg het kwaad ook is.

Vers 1

Ik betuig voor God en Christus Jezus, die levenden en doden zal oordelen, en zijn verschijning en zijn koninkrijk:

Na het voorgaande gaat de apostel iets 'betuigen' aan Timotheüs. De inhoud daarvan vinden we in vers 2. Bijna officieel laat Paulus hier, 'voor God en Christus Jezus' als zijn getuigen, zijn geestelijk testament na. God zal de levenden en de doden oordelen, dus Timotheüs (en wij) worden er nog eens extra bij bepaald hoe wij ons leven in deze zware tijden moeten vormgeven. Bij de verschijning van Christus zal zijn heerlijkheid openbaar worden (2Ts1:10). Nu wordt deze naam in de christenheid verloochend, maar trouwe gelovigen zien uit naar het moment waarop Hij eer zal ontvangen in zijn koninkrijk. Zij hebben zijn verschijning lief (zie vs8). Bovendien wordt Hij dan in ons verheerlijkt en bewonderd, dus moeten we nauw toezien hoe we wandelen.

Vers 2

predik het woord, wees paraat, gelegen en ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering.

Hier vinden we de inhoud van het geestelijke testament van Paulus aan ons:

1. Predik het Woord. In het volle besef dat God de levenden en de doden gaat oordelen, worden wij opgeroepen om het woord te prediken op een manier dat het geweten wordt aangesproken. Er staat niet 'uit het Woord', maar 'het Woord'. Dit is niet enkel het evangelie aan ongelovigen, maar het Woord aan ongelovigen én heiligen! Paulus bedoelt niet een rustige uiteenzetting, maar een enthousiast verkondigen, aankondigen van een heraut. Zie 1Ts1:6 waarbij het de verkondiging van Paulus omvat.
2. Wees paraat. In een tijd van verval moeten wij paraat blijven om het Woord te brengen. Het zal weerstand oproepen vanuit het vlees van mensen die het horen.
3. Weerleg. Verkeerde lering moet worden weerlegd vanuit het Woord om zielen te redden van het oordeel dat komt.
4. Bestraf. Dit woord duidt op een toornige, ernstige vermaning. Denk aan de bestraffing van de storm door de Heer (Mt8:26).
5. Vermaan. Met het Woord de mensen vermanen zich te bekeren of te heiligen.

Vers 3

Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen;

Er komt een tijd dat de mens de gezonde leer van Paulus niet meer kan en wil verdragen. Men heeft er een tijd van geproefd, maar men wil het niet meer. Omdat deze tijd nu is aangebroken, worden wij opgeroepen om het woord te prediken. De christenheid zal voor zichzelf steeds meer leraars naar eigen begeerten verzamelen. Men wil 'fijne' boodschappen zodat het gehoor gestreeld wordt. Men zoekt niet naar geestelijk voedsel, maar naar

'opwindende dingen'. Men heeft 'jeuk aan het gehoor' en deze leraars worden geacht deze jeuk weg te nemen. Men kiest inderdaad vandaag de dag zelf de predikanten, voorgangers uit die men zelf wil. Vaak zijn het welbespraakte mensen die makkelijk op het gevoel inspelen. Laten ook wij waken voor slechte of oppervlakkige boeken die de plaats innemen van Gods Woord. Alleen dit Woord toont ons Christus in zijn heerlijkheid en onze belemmeringen Hem werkelijk na te volgen. Een citaat hierover:

'Christus moet in ons gestalte krijgen, opdat we Zijn karaktertrekken zullen vertonen en waardig worden bevonden Zijn naam te dragen. Dit werk kan alleen volbracht worden door het Woord, waarin Zijn volmaaktheid wordt voorgesteld. Het betekent de dood van alles wat van eigenwillig leven spreekt (het 'vlees') en het ontwikkelt in ons het leven van Christus'. (S. Prod'hom).

Vers 4

en zij zullen het oor van de waarheid afkeren en zich tot de fabels wenden.

De situatie van het christendom van de laatste dagen is dat men zich *bewust* afkeert van de waarheid. Men wil de waarheid eenvoudigweg niet meer horen omdat de waarheid hun motieven en werken oordeelt. 'Fabels' duidt op de, in die tijd bestaande, Joodse tradities.

...om sommigen te bevelen geen andere leer te brengen en zich niet bezig te houden met fabels en eindeloze geslachtsregisters...1Tm1:4

Stel hen daarom scherp aan de kaak, opdat zij gezond zijn in het geloof en zich niet afgeven met joodse fabels. Tt1:14

Zie ook 1Tm4:7. De mensen wenden zich eerst af van de apostolische leer (2Tm1:15), daarna van de waarheid.

Vers 5

Maar jij, wees nuchter in alles, lijd verdrukking, doe het werk van een evangelist, vervul je dienst ten volle.

Voor de derde keer volgt 'maar jij' (na 3:10 en 14). De mens Gods moet in alles een contrast vormen met de christenheid van de laatste dagen. Paulus noemt vier dingen:

1. Wees nuchter. Laat je niet beïnvloeden door al deze ontwikkelingen. Blijf bij de waarheid.
2. Lijd verdrukking. Als je voor de waarheid uit blijft komen in een dergelijk klimaat, zul je verdrukking lijden (zie 3:12). Dit moeten we aanvaarden.
3. Doe het werk van een evangelist. Hierbij moeten we niet alleen denken aan het evangelie brengen aan ongelovigen, wat we zeker moeten doen, ongeacht onze bediening (zie het woord in Hd21:8, Ef4:11), maar ook de dienst van opbouw van gelovigen (zie 2:8). Timotheüs was in de eerste plaats een leraar.
4. Vervul je dienst ten volle. Ieder moet in deze tijden van verval en oppervlakkigheid zijn dienst aan de Heer ten volle vervullen. Waar je toe geroepen bent, zet je daar voor in.

Vers 6

Want ik word al als een drankoffer uitgegoten en de tijd van mijn heengaan is aangebroken.

'Want', de reden dat Timotheüs de 'fakkel' van het getuigenis moest gaan overnemen is vanwege Paulus' aanstaande overlijden. Het kenmerk van een Geestvervuld mens is dat hij/zij niet zichzelf op de voorgrond zet. Begon dit hoofdstuk met Christus, daarna was de aandacht van de apostel op Timotheüs gericht. Tenslotte, aan het eind van de brief, gaat hij iets over zichzelf zeggen. Hij zou heengaan naar de Heer.

Ik verlang ernaar heen te gaan en met Christus te zijn, want dit is verreweg het beste. Fp1:23

Paulus gebruikt het beeld van een drankoffer dat wordt uitgegoten. Dit werd over een ander offer uitgegoten (zie Fp2:17), hier over de dienst van Timotheüs en over al diegenen die later in deze geest zouden leven.

Vers 7

Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden.

Drie zaken had Paulus voltooid. Hij had de goede strijd gestreden (zie 1Tm6:12). Het is een strijd om in een tijd van verval het getuigenis van de waarheid omhoog te houden. Hij had de loop beëindigd. Hd20:24 leert ons dat Paulus in die wedloop het evangelie van de genade van God bleef prediken. Het leven was voor hem Christus (Fp1:21). Hij had het geloof behouden. Zijn rotsvaste zicht op de Heer in de hemel en zijn vertrouwen in Hem had hij niet prijs gegeven, ondanks veel tegenstand. Aan alle kanten werd dit geloof aangevallen, maar Paulus achtte zijn leven niet als kostbaar, maar bleef trouw tot het einde.

Vers 8

Overigens is voor mij de kroon van de gerechtigheid weggelegd, die de Heer, de rechtvaardige Rechter, mij in die dag zal geven; en niet alleen mij, maar ook allen die zijn verschijning hebben liefgehad.

'Overigens' of 'voortaan'. Paulus wist dat hem na zijn heengaan de kroon van gerechtigheid ('de kroon, namelijk de gerechtigheid') zou wachten. Deze kroon is voor iedere trouwe dienstknecht aan de Heer en zijn Woord en ieder die de verschijning van de Heer liefhebben. Paulus wist dat het niet ging om het feit dat ze hem hadden verlaten (1:15), maar dat ze de Heer hadden verworpen. Te midden van zoveel onrecht en oneer, is er straks gerechtigheid voor zij die trouw blijven tot aan het einde. De rechtvaardige Rechter zal hen belonen. De verschijning van de Heer betekent eer voor Hem en gerechtigheid voor de trouwe discipelen in zijn koninkrijk. In het huis van de Vader is geen onderscheid, maar het koninkrijk heeft altijd met verantwoordelijkheid te maken. Dan wordt openlijk zichtbaar hoe een ieder heeft gediend.

2 Timotheüs 4:9-22

We zijn aan het slot van deze indrukwekkende brief gekomen. Alles in deze brief draait om de vraag: Wie blijft aan de leer en de daaraan verbonden praktijk van de apostel Paulus trouw in een tijd van verval in de christenheid? Waar namelijk de massa Paulus had verlaten (1:15; 4:16) en de christenheid in zijn algemeenheid was afgegleden naar een leven zoals de ongelovigen leven, daar was Timotheüs een positieve uitzondering. Hij had wél aandachtig de leer van Paulus bestudeerd, daar waar de verborgenheid van Christus het centrale thema is. In deze verborgenheid wordt niet alleen Gods eigen hart openbaar en de daaraan verbonden heerlijkheid, maar leren we ook de wil van God kennen t.a.v. de gemeente. Paulus had dit geheimenis niet alleen verkondigd, maar ook in de praktijk gebracht: het ene lichaam van Christus (dus geen onafhankelijke gemeenten), de totale scheiding van de wereld (want we hebben immers een hemels burgerschap) en de totale heerschappij van de Heilige Geest in de gemeenten (en dus geen menselijke organisatie). Paulus schrijft vanaf hier zijn allerlaatste woorden.

Vers 9

Beijver je spoedig tot mij te komen;

Paulus was eenzaam in zijn cel in Rome. Uiteraard genoot hij ook daar de volle gemeenschap met zijn Heer, maar had hij ook behoefte aan menselijke omgang om op die manier bemoedigd te worden. In tijden van verval is het noodzakelijk omgang te hebben met 'hen die de Heer aanroepen uit een rein hart' (2:22). Dit is nuchter en goed. Alleen de Heer is uiteraard het beste, maar dit vers (zie ook Tt3:12) leert ons dat we geen over-geestelijke houding aan moeten nemen alsof we genoeg zouden hebben aan de Heer alleen zonder contact met andere gelovigen. In Timotheüs vond Paulus een broeder die als geen ander trouw de belangen van Christus Jezus zocht (Fp2:20). Ook Paulus had het zó nodig gemeenschap in het geloof te kennen met hem (hoewel Lukas wel bij hem was, zie vs11). Zeker nu Demas hem had verlaten (zie vs10) bracht dit hem troost. Hij snakte er naar dat Timotheüs voor de winter zou komen (zie vs21).

Vers 10

want Demas heeft mij verlaten, daar hij de tegenwoordige eeuw heeft liefgekreten, en is naar Thessalonika gereisd, Crescens naar Galatie, Titus naar Dalmatie.

In de brief aan Filémon (vs24) wordt deze Demas nog 'mede-arbeider' genoemd van Paulus. In Ko4:14 wordt van hem, in tegenstelling tot de anderen in dat hoofdstuk, niets bijzonders vermeld. Nu had hij hem verlaten vanwege liefde voor de tegenwoordige eeuw (Gr: *aioon*: de tegenwoordige wereld). Hij was naar Thessalonika gereisd, wat een drukke handelstad was en waar hij eventueel zaken kon doen. Het zou ook heel goed kunnen dat hij zich voordeed alsof hij voor de Heer ging en dat Paulus hier zijn werkelijke motief onthuld. Demas had de strijd voor de waarheid opgegeven en had zijn aandacht gericht op het hier en nu. Ook wij hebben de keuze: Hebben we de verschijning van Christus lief (4:8) of de tegenwoordige wereld? Paulus noemt nog twee medewerkers die hem hadden verlaten, maar niet met een eventuele verkeerd motief. Crescens (de enige keer in de Bijbel dat hij wordt genoemd) was naar Galatië, Titus naar Dalmatië (het huidige Joegoslavië) vertrokken. 2 Timotheüs gaat over de vraag wie er trouwe dienstknechten zijn in deze tijden van verval.

Hier zien we er twee in de praktijk, en meer zullen volgen in dit hoofdstuk. Zo is er altijd dit principe: er zijn slechts enkelen die werkelijk trouw zijn in hun dienst terwijl de massa vervalt tot oppervlakkigheid. Verreweg de meeste gelovigen hebben hun gedachten en affecties gericht op de dingen hier beneden.

Vers 11

Alleen Lukas is bij mij. Haal Markus op en breng hem met je mee, want hij is mij van veel nut voor de dienst.

De twee schrijvers van de evangeliën worden in dit vers naast elkaar genoemd. Lukas was de enige die nog bij Paulus was in Rome. Dit om aan Timotheüs aan te geven dat hij spoedig moest komen. Het is fijn en goed om een broeder naast je te hebben, maar twee is nog beter. Lukas was ook van grote waarde geweest voor Paulus. Hij had hem op vele reizen vergezeld en wordt door hem 'de geliefde arts' (Ko4:14) genoemd. Markus moest ergens worden opgepikt door Timotheüs. Deze Johannes Markus, neef van Barnabas en zoon van Maria (Hd12:12) in wiens huis de bidstond voor Petrus werd gehouden, had zich gedistantieerd van Paulus in Hd15:37-39. Eerder, in Hd13:13 had hij dit ook al gedaan en wellicht stond hij niet open voor de vrijheid van het geheimenis, dat ook heidenen deel hebben aan de zegen. Paulus kon hem in eerste instantie dus niet meenemen aangezien dit de kern van zijn boodschap van genade was. Markus was uiteindelijk hersteld in zijn dienst door de genade van de Heer. Is het niet mooi dat juist hij het evangelie heeft geschreven waarin de Heer wordt voorgesteld als de trouwe dienstknecht? Petrus noemt hem 'mijn zoon' (1Pt5:13).

Vers 12

Tychicus nu heb ik naar Efeze gezonden.

Tychikus kwam uit Asia Minor (Hd20:4) uit de omstreken van Efeze. Hij wordt naar de gemeente in Efeze gezonden. Hij had hen al eerder over de omstandigheden van Paulus geïnformeerd (Ef6:21). Daar waar ze nu massaal Paulus de rug hadden toegekeerd. Als apostel had Paulus hem daarheen gezonden om de zielen van de gelovigen alsnog te richten op zijn leer en leven die gecentreerd waren in de verheerlijkte Heer.

Vers 13

Als je komt, breng dan de mantel mee die ik in Troas bij Carpus achtergelaten heb, en de boeken, vooral de perkamenten.

Paulus' verblijf in de koude, vochtige cel deed hem verlangen naar zijn wollen mantel. Hij had hem in Troas (Hd16:18,11: 20:5,6; 2Ko2:12) laten liggen, bij Carpus. God houdt in genade rekening met al onze behoeften! Timotheüs moest vooral de perkamenten (onbeschreven opdat hij nog heiligen kon opbouwen?) bij de boeken niet vergeten. Dit zou kunnen betekenen dat Paulus behoefte had aan het lezen van uitleggingen van het Oude Testament, maar zeker is dit niet. Ik kan me zo voorstellen dat dit wel het geval moet zijn geweest en dat dit vers ons aanmoedigt naast de Schrift, goed onderwijs over de Schrift tot ons te nemen.

Vers 14

Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaad berokkend; de Heer zal hem vergelden naar zijn werken.

De naam 'Alexander' kwam zeer veel voor in de tijd van Paulus. We vinden in Mk15:21; Hd4:6; 19:33; 1Tm1:20 vier verschillende Alexanders. Degene uit ons vers woonde in Rome en was kopersmid (het Grieks duidt meer algemeen op metaalbewerker). Iedere keer zien we in deze brief weer hoe de houding tegenover Paulus (en dus diens leer) bepaalde wat er in het hart van iemand was. Sommigen waren hem trouw (1:16), anderen verlieten hem (4:10) en hier is iemand die hem zelfs 'veel kwaad' heeft berokkend. Hierdoor was hij een 'klinkend metaal' geworden (1Ko13:1). We weten verder niet waar dit kwaad nu uit bestond. Hij stond in ieder geval de woorden van Paulus tegen (zie volgende vers). Paulus laat het oordeel over hem over aan de Heer, die ieder zal vergelden naar zijn werken. Dit vers toont ook aan dat het niet klopt wat sommigen beweren, namelijk dat er nog maar één enkele zonde is waarvoor de mens wordt gestraft en dat zou dan de zonde van ongeloof zijn (op een misverstaan van Jh16:8). Het gaat hier om het oordeel over de werken van Alexander zoals dat staat beschreven in Op20:12. Zie ook Mt16:27; Rm2:6. Er is een verschil in benadering van Paulus van zijn vijanden. Als er vijandschap was op hem persoonlijk gericht, dan liet hij het oordeel over aan de Heer. Was er sprake van vijandschap rechtstreeks gericht tot de Heer, dan werd deze door hem regelrecht tegemoet getreden (zie 1Tm1:20) en werden personen aan de satan overgeleverd.

Vers 15

Wacht ook jij je voor hem, want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

Timotheüs wordt op voorhand gewaarschuwd voor deze Alexander. Misschien gedroeg deze zich als een engel van het licht en dan was waakzaamheid nog meer op zijn plaats. Zijn woorden verraadden hem uiteindelijk. Hij stond tegenover de woorden van Paulus (en Lukas en eventueel anderen). Hier zien we weer waar we zo vaak in deze brief getuige van zijn geweest: de tegenstand van de mens tegen de openbaarwording van het geheimenis van God: Christus, in wie al de schatten van de kennis en wijsheid verborgen zijn. Dit geheimenis zet de natuurlijke (en dus ook de godsdienstige) mens volkomen opzij in de dood van Christus en dat is nu precies de oorzaak van al de vijandschap.

Vers 16

Bij mijn eerste verdediging is niemand bij mij geweest, maar allen hebben mij verlaten; moge het hun niet toegerekend worden.

Paulus doelt hier hoogstwaarschijnlijk op zijn proces dat plaats had in Rome waar hij gevangen zat. Hij verdedigde zich niet om vrij te komen, maar gaf rekenschap voor zijn handelen (zie Hd22:1) waarbij de Heer hem de woorden in zijn mond legde. Helaas was er niemand van de gelovigen geweest die hem had bijgestaan. Waarschijnlijk was angst de reden hiervoor. Paulus' gezindheid tegenover hen was die van de Heer, die ook bad voor zijn vervolgers. We zien overigens in dit hele gedeelte opvallende parallellen met Psalm 22:

Ps22:2: Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?	<i>Allen hebben mij verlaten; 4:16</i>
vs14: Zij sperren hun muil tegen mij open,	<i>Ik ben uit de leeuwenmuil verlost; 4:17</i>

<i>een verscheurende, brullende leeuw</i>	
<i>Vs17: een bende boosdoeners</i>	<i>Redden van elk boos werk; 4:18</i>
<i>vs20: Gij Here, wees niet verre</i>	<i>Maar de Heer heeft mij bijgestaan; 4:17</i>
<i>vs21/22: Red mij....verlos mij</i>	<i>De Heer zal mij redden; 4:18</i>
<i>vs23: Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen</i>	<i>...opdat de prediking....ten volle vervuld zou worden en al de volken haar horen zouden; 4:17</i>
<i>vs29: het koninkrijk des Heren</i>	<i>...bewaren voor zijn hemels koninkrijk; 4:18</i>

In alle opzichten was Paulus aan het einde van zijn leven gelijk geworden aan zijn Heer, hoe indrukwekkend!

Vers 17

Maar de Heer heeft mij bijgestaan en mij gesterkt, opdat de prediking door mij ten volle vervuld zou worden en al de volken haar zouden horen; en ik ben uit de leeuwenmuil gered.

In dagen van vervolging zoals Paulus heeft meegemaakt is het bijzonder om te zien dat de Heer hem persoonlijk had bijgestaan en gesterkt. Het doel hiervan was, naast bemoediging, ook dat 'de prediking ten volle vervuld zou worden'. Paulus wilde zijn dienst ten volle vervullen, wellicht d.m.v. de perkamenten (vs13) die hij kon beschrijven, of door de mondelinge overdracht aan de zijnen. Zijn verlangen was dat al de volken zouden horen van de verborgenheid van Christus. Paulus was hierom meerdere malen aangevallen door de tegenstander die rond gaat als een brullende leeuw, maar hij was uit zijn muil verlost. Hij gebruikte de macht van Rome om Paulus de mond te snoeren en daarnaast de vele tegenstanders die we in deze brief zijn tegengekomen.

Vers 18

De Heer zal mij redden van elk boos werk en behouden voor zijn hemels koninkrijk. Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid! Amen.

Maar het gevaar was nog niet geweken. Hoewel de Heer Paulus bijstond, loerden andere gevaren om de hoek. Gelovigen en allerlei andere 'boze' mensen die Paulus van zijn boodschap wilde afhouden. De Heer zou hem verlossen en hem behouden voor zijn koninkrijk. Hier wordt dit een *hemels* koninkrijk bedoeld hetgeen helemaal past bij de leer van Paulus: de gemeente is geroepen om deel te hebben aan de heerlijkheid van Christus in de hemelse gewesten. Het deel van de gemeente in het koninkrijk van Christus is dan ook niet aards, zoals het herstelde Israël straks, maar hemels (zie hierover uitgebreid mijn studie over de brief aan de Efeziërs). Paulus geeft alle lof en eer aan Hem, ondanks zijn eigen persoonlijke situatie. Zoals Paulus zijn dienst begon in Filippi, met lofzang, zo eindigt hij hier.

Vers 19

Groet Prisca en Aquila en het huis van Onesiforus.

Dit echtpaar was bekend met de apostel Paulus. Beiden waren goed onderlegd in de weg van God (Hd18:26). Aquila ('arend') en Prisca (Latijn='Oud'), ook wel Priscilla genoemd

(‘eerwaardig’). Beiden waren oud-Korinthiërs. Zij waren het die Paulus ontvingen in hun huis in Korinthe (Hd18:2,18,26). Uit Rm16:3 blijkt dat de gemeente in Rome in hun huis samenkwam. In 1Ko16: 19 blijkt dit ook in Efeze het geval te zijn geweest waar ze nu weer waren. Het huis (=gezin) van Onesiforus moest ook gegroet worden. Was hij al ontslapen (zie 1:16)? God heeft altijd gezinnen op het oog waar Hij zijn zegen wil laten gelden, wat ook hier gezien wordt.

Vers 20

Erastus is in Korinthe gebleven en Trofimus heb ik in Milete ziek achtergelaten.

Erastus (Rm16:23) en Trofimus konden hun groeten niet overbrengen, aangezien zij niet meer bij de apostel waren. Trofimus was ziek geworden en Paulus had hem moeten achterlaten. Er was kennelijk geen gave van genezing aanwezig op alle momenten in het leven van Paulus. Dat álle ziekte tegen Gods wil is, kan op grond van dit vers ook niet waar zijn. God laat soms, met redenen vaak voor ons niet bekend, ziekte toe in het leven van zijn kinderen. Genezingswonderen waren in de regel tekenen voor de ongelovigen (Mk16:17), geen middel van genade voor hen die tot de gemeente behoorden die leven uit het geloof. De gemeente is geroepen tot hemelse zegeningen, waarbij het vernederd lichaam zal worden veranderd tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Christus (zie Fp3:21). Genezing is niet gegarandeerd voor de christen, aangezien dit een aardse zegening is. Zie mijn boek: 'De invasie van een andere geest' (2011).

Vers 21

Beijver je voor de winter te komen. Jou groeten Eubulus, Pudens, Linus, Claudia en alle broeders.

Paulus wilde zijn geliefde kind in het geloof graag nog ontmoeten voordat hij zou worden terechtgesteld, het liefst voor de winter. Er wordt hier nog melding gemaakt van vier trouwe gelovigen die Paulus niet hadden verlaten: Eubulus, Pudens, Linus en Claudia, allemaal namen die we alleen hier vinden. 'Alle broeders' zijn zij uit de gemeente te Rome. Ze wisten kennelijk van deze brief af.

Vers 22

De Heer zij met je geest. De genade zij met jullie.

De allerlaatste woorden van de apostel Paulus: 'De Heer zij met je geest. De genade zij met jullie'. In onze tijd hebben we geestelijke kracht nodig die er is in de genade van de Heer Jezus Christus. Daarnaast wenst hij de gemeente in Efeze genade toe. Had hij deze gemeente ernstig gewaarschuwd en opgedragen aan het woord van de Heer in Hd20, hier wenst hij hen dat opnieuw toe. Dit is niet verwonderlijk gezien de geestelijke situatie van deze gemeente van wie de Heer Zelf zegt dat zij hun eerste liefde hadden verlaten (Op2:4). Is dit ook niet het grote probleem van vandaag? Men verlaat Paulus omdat men Hem verlaat. Laat ons niet in deze valkuil vallen en deze brief koesteren aan ons hart.

Daarom, alles wat u in de duisternis hebt gezegd, zal in het licht worden gehoord; en wat u in het oor hebt gesproken in de binnenkamers, zal op de daken worden gepredikt. Lk12:3

De brief aan Titus

Inleiding

We gaan de brief van Paulus aan Titus bestuderen. Titus was een medewerker van Paulus en wordt in 2Ko, Gl (2:1+3) en 2Tm (4:10) genoemd. Hij was een Griek. Paulus schrijft hem om in de gemeente te Kreta orde op zaken te stellen. Dit is ook het thema van de beide brieven aan Timotheüs.

De gemeente is de vertegenwoordiging van Christus Jezus hier op aarde. Zij is het werk van God in de wereld. Dit is de goddeloze wereld, waar de god van deze eeuw, de duivel, het voor het zeggen heeft. De gemeente wordt o.a. vergeleken met:

1. Het lichaam van Christus. De gemeente =Christus Zelf! Zie 1Ko12:12 en in type Gn5:2.
2. Het huis van God op aarde, waar God, door zijn Geest woont in een tempel die door mensen is gevormd.

Paulus is het menselijke instrument dat door God werd gebruikt om het fundament van dit huis, Jezus Christus te leggen (1Ko3:10-11). Paulus waarschuwt om geen eigen, wereldse wijsheid in dit huis te brengen.

Een gelovige heeft twee verschillende verantwoordelijkheden t.o.v. de gemeente als het huis van God. Hij moet ervan getuigen, de waarheid vertegenwoordigen en hij moet het onderhouden, de huisregels respecteren. Als het huis van God hebben we te maken met:

1. Het fundament: Christus en geen belijdenissen
2. De aangebrachte materialen: Geen eigen wijsheid maar die van God
3. De orde in dit huis: Gods Woord en geboden leren wat deze orde inhoudt.

Titus 1

Vers 1a

Paulus, een dienstknecht van God, een apostel van Jezus Christus,

Paulus schreef deze brief waarschijnlijk na zijn eerste gevangenschap in Rome, tussen de jaren 61-66. Hij noemt zich een 'dienstknecht' of 'slaaf' (Telos) van God. Dit is de enige keer dat hij deze term gebruikt, waar het meestal 'slaaf' van Jezus Christus is. Hij schrijft hier ook over in Rm6:22:

Maar nu, van de zonde vrijgemaakt en slaven van God geworden, hebt u uw vrucht tot heiliging, en het einde het eeuwige leven.

'God' is in de pastorale brieven de gebruikte uitdrukking i.p.v. 'Vader'. Titus had de verantwoordelijkheid om oudsten aan te stellen. De wil van God is dan cruciaal. Alles wat te maken heeft met de orde van God, komt bij Hem vandaan. Menselijke wijsheid, plannen, ideeën, etc. hebben geen plaats. Gods wil komt via het geschreven Woord van een apostel, in dit geval Paulus. Hij heeft het gezag van God in zijn brief aan Titus (en aan ons).

Vers 1b

naar het geloof der uitverkorenen Gods en de erkenning van de waarheid, die naar de godsvrucht is,

Er is een nieuw systeem gekomen waar zowel Paulus de Jood als Titus de Griek onder vielen: het systeem van 'het geloof van de uitverkorenen Gods'. Er is niet meer de oude mens onder de wet, maar de nieuwe mens onder de genade. Het is het geloof van de uitverkorenen van God. Uitverkiezing heeft te maken met de gemeente. Zij is het gezelschap dat voor de grondlegging van de wereld bestemd is om het beeld van de Zoon te dragen en om zijn bruid te zijn.

God, die ons heeft behouden en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden van de eeuwen. 2Tm1:9

Zie verder Ef1:4-12 en 3:9-11 en onder vers 2 van deze brief. Het geloof is de *erkenning van de waarheid*, een term die we vaker tegenkomen in de pastorale brieven. Het is een waarheid, een leer, die we erkennen. Deze leer is 'naar de godsvrucht', dat is de 'vreze des HEREN'. Deze godsvrucht heeft een geheim, dat de apostel in 1Tm3:16 beschrijft:

En ongetwijfeld, groot is de verborgenheid van de godsvrucht: Hij die geopenbaard is in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volken, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid.

Vers 2

in de hoop des eeuwigen levens, dat God, die niet liegt, vóór eeuwige tijden beloofd heeft, terwijl Hij te zijner tijd zijn woord heeft openbaar gemaakt in de verkondiging,

Het geloof richt zich altijd op een Persoon, Christus. Hij komt terug en de gelovige heeft in

Hem hoop 'van het eeuwige leven'. Dit is nog niet het bezit van de gelovige (bij Johannes wel), maar is toekomst, zoals ook Rm8:24vv. laat zien. God, die niet liegen kan, heeft dit eeuwige leven als beloofd toen er nog geen tijd was. Aan wie heeft God dit beloofd? Hij heeft dit aan de Zoon beloofd. Dit gaat verder dan de belofte aan Abraham die Paulus in Gl3 behandelt. Daar is het de zegen die tot de volken gaat van de rechtvaardiging, hier is het de gemeente die het eeuwige leven is beloofd. Dit leven is van Hem die Zelf eeuwig is, en dit heeft niets van doen met de wegen van God in de tijd met de volken, maar met zijn raadsbesluiten van eeuwigheid af. Hoewel dus de belofte van dit eeuwige leven 'in God' verborgen was (Ef3:9) is het 'te zijner tijd' openbaar gemaakt. We zien dit ook in Rm16:25-26

Hem nu die machtig is u te bevestigen naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring van de verborgenheid, die in de tijden van de eeuwen verzwegen is geweest, maar die nu is geopenbaard en door profetische Schriften, naar het bevel van de eeuwige God, tot geloofsgehoorzaamheid aan alle volken is bekend gemaakt,

Vers 3

die mij is toevertrouwd in opdracht van God, onze Heiland:

De prediking van dit woord m.b.t. het eeuwige leven in Christus Jezus was aan Paulus toevertrouwd. 'Heiland' is 'Redder', 'Zaligmaker', 'Uitkomstbrenger'. Dit woord gebruikt Paulus regelmatig in de pastorale brieven. God is in het evangelie van Jezus Christus ten volle de Heiland geworden!

Vers 4

aan Titus, mijn waar kind krachtens (ons) gemeenschappelijk geloof: genade zij u en vrede van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Heiland.

Titus was een geestelijk kind van Paulus, door zijn prediking tot het 'gemeenschappelijk' geloof gekomen. De Jood Paulus en de heiden Titus hadden een gemeenschappelijk doel voor ogen: Christus. De gebruikelijke groet volgt: genade en vrede van God, de Vader en van Jezus Christus, die hier ook weer Heiland wordt genoemd. God is de Heiland in vers 3, Christus in dit vers 4.

Vers 5

Ik heb u op Kreta achtergelaten met de bedoeling, dat gij in orde zoudt brengen hetgeen nog verbetering behoefde, en dat gij, zoals ik u opdroeg, in alle steden als oudsten zoudt aanstellen mannen,

We vinden hier het doel van de brief. Titus was door Paulus achtergelaten op het Griekse eiland Kreta om 'het ontbrekende in orde te brengen' (Telos) en oudsten aan te stellen in alle steden. Van Hd2:11 leren we dat Kretenzen het evangelie hebben gehoord en misschien hebben meegenomen naar huis. In de tijd van het NT was er de vertegenwoordiging van de gemeente in iedere stad. Er waren dus niet meerdere gemeenten in een stad, maar er was één gemeente in iedere stad. Er moesten dus ook oudsten zijn in iedere stad. Dit waren altijd 'mannen' en geen vrouwen. Vrouwelijke oudsten moeten we dan ook afwijzen. De Bijbel kent ook geen voorgangers, in de zin van één persoon in een gemeente die de leiding heeft. De Bijbel kent ook niet het democratisch kiezen van oudsten. Er was sprake van

aanstelling door apostelen of zij die daartoe (zoals Titus) door apostelen werden aangesteld. Dit is de manier die de Heilige Geest gebruikt om oudsten aan te stellen (zie Hd20:28). Titus was iemand die wat betreft de leer en de leiding van de gemeente moest toezien op de *orde in Gods huis*. Er was namelijk sprake, zoals we zullen zien, van wantoestanden.

Vers 6

die onberispelijk zijn, één vrouw hebben, die gelovige kinderen hebben, die niet in opspraak zijn wegens losbandigheid of van geen tucht willen weten.

Er volgt een beschrijving van de morele eigenschappen van een oudste. Let op dat er geen sprake is van een bepaalde gave die iemand moest hebben. Dit gedeelte heeft veel overeenkomsten met 1Tm3. Allereerst wordt er samenvattend gezegd dat hij 'onberispelijk' moet zijn. Er mag dus wat betreft zijn leven, geen aanleiding zijn voor de tegenstanders om iets aan te wijzen dat niet deugt. Een oudste moet:

1. Eén vrouw hebben. Er waren gelovigen uit het heidendom met meerdere vrouwen. Deze werden in de gemeente getolereerd, maar een oudste moest één vrouw hebben.
2. Gelovige kinderen hebben, zodat blijkt dat hij zijn gezin kan besturen. Deze kinderen mogen niet losbandig of weerspannig zijn. Het gaat om kinderen die nog thuis wonen neem ik aan. Uit huis wonende kinderen hebben hun eigen verantwoordelijkheid.

Vers 7

Want een opziener moet onberispelijk zijn als een beheerder van het huis Gods, niet aanmatigend, niet driftig, niet aan de wijn verslaafd, niet opvliegend, niet op oneerlijke winst uit,

Er volgen nu aanbevelingen die te maken hebben met het ambt van oudste. Hier wordt hij 'opziener' genoemd, wat de inhoud weergeeft van het ambt. Hij is een beheerder van het huis van God, en daarin moet hij onberispelijk zijn. De term 'oudste' heeft meer betrekking op het geestelijk ervaren zijn in de dingen van God. Er volgen een paar dingen die niet gevonden mogen worden bij een opziener:

1. Aanmatigend. Dit is in het Engels 'self-willed', wat betekent eigenwijs, eigenwillig.
2. Niet driftig. Zelfbeheersing moet bij hem passen, een vrucht van de Geest.
3. Niet aan wijn verslaafd. Verslaving betekent niet in staat leiding te geven aan de eigen lusten, wat niet past bij een geestelijk leider.
4. Niet opvliegend. 'Geen vechter' (Telos), maar in conflicten kalm en besluitvaardig.
5. Niet op oneerlijke winst uit. Spreekt voor zich, maar hoeveel gebeurt dit niet vandaag.

Vers 8

maar gastvrij, met liefde voor wat goed is, bezadigd, rechtvaardig, vroom, ingetogen,

Er volgen positieve kenmerken van de oudste. De opziener vertegenwoordigt Christus:

1. Gastvrij. Een huis dat open is voor anderen.
2. Met liefde voor wat goed is (of 'voor de goeden'). Een liefde voor Gods normen.

3. Bezadigd of ingetogen. Een kalm en stil gemoed in plaats van over-emotioneel en druk. De Geest brengt altijd soberheid en niet opgeklopte emotie.
4. Rechtvaardig. Niets op aan te merken als het gaat om Gods geboden.
5. Vroom of heilig. Afgezonderd van het kwaad en God toegewijd.
6. Ingetogen of matig. Niets is er 'teveel', alles is 'met mate'. Zelfbeheersing.

Vers 9

zich houdende aan het betrouwbare woord naar de leer, zodat hij ook in staat is te vermanen op grond van de gezonde leer en de tegensprekers te weerleggen.

Een oudste hoeft niet per definitie de gave van het leraarschap te bezitten, maar moet wel in staat zijn mensen te vermanen en zij een ongezonde leer brengen, terecht te wijzen. Daarom ook zal hij zich moeten houden aan de 'gezonde leer' (zie 2:1; 1Tm1:10; 2Tm4:3) die in het Woord is geopenbaard. Het is het betrouwbare Woord van God. Een oudste kan arbeiden in woord en leer (1Tm5:17), maar dat hoeft niet. Hij is vooral aangesteld om de individuele gelovige te ondersteunen en te 'hoeden'.

Vers 10

Want velen willen van geen tucht weten: het zijn ijdele praters en misleiders, vooral die uit de besnijdenis zijn.

Het probleem in Kreta toen is het probleem van vandaag. 'Velen (let op het woordje *velen*) willen van geen tucht weten'. Zij zijn 'zwersers en bedriegers' (Telos). Ze hebben mooie woorden, maar er is geen inhoud. Zie Fp2:21. Ze misleiden en drijven uiteen. Paulus wijst vooral op zij die uit de besnijdenis zijn. Dezelfde dwalingen als waar de Galatenbrief over gaat, werden bijna overal waar Paulus het evangelie had verkondigd, gevonden. Vandaag zien we in Nederland de opkomst van het 'Joodse-wortel-denken'. De focus ligt op het kennen en invoeren van Joodse gewoonten omdat men denkt dat daarin een bepaalde zegene te vinden is. Deze zaken zijn in de kern aards en niet hemels.

Vers 11

Men moet hun de mond snoeren, daar zij gehele gezinnen ondersteboven keren en, om oneerlijke winst te maken, onbehoorlijke dingen leren.

Er moest niet worden gediscussieerd met zulke praters, maar men moest hen de mond stoppen, niet door vleselijke autoriteit, maar door het krachtig gesproken Woord door de Geest. Genade gaat altijd gepaard met waarheid, anders is het geen goddelijke genade. Gezinnen werden uitelkaar gerukt doordat men in verdeeldheid kwam door deze leringen. Er zat ook nog een motief achter van geldzucht.

Vers 12

Iemand uit hun kring, hun eigen profeet, heeft gezegd: Leugenaars zijn de Kretenzen altijd, beesten en vadsige buiken.

Paulus citeert Epimenides, een filosoof uit Kreta van die tijd. Deze man was geen profeet van God, maar de genade gebruikt de waarheid, ook al is de bron soms onzuiver. Deze filosoof

legde de natuur van de Kretenzen pijnlijk bloot: leugenaars, 'kwade' (Telos) beesten en vadsige of 'luie' buiken.

Vers 13

Dit getuigenis is waar. Daarom, weerleg hen kortweg, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

Paulus schrijft dat het getuigenis waar is, want hij citeert iemand die de Geest van God niet heeft. Toch is het waar. Titus wordt opgedragen hen te weerleggen met de Geest van de waarheid vanuit het Woord van de waarheid, zodat zij gezond mogen worden in het geloof. Gezond in het geloof betekent gericht zijn op Christus en die gekruisigd, vanuit het geschreven Woord, vanuit een gehoorzaam hart. Ongezond gedrag komt voort uit onzuivere leer die grip heeft gekregen op de geest.

Vers 14

en niet het oor lenen aan Joodse verdichtsels en geboden van mensen, die zich van de waarheid afkeren.

Steeds weer opnieuw moest Paulus de eerste gemeenten waarschuwen voor de Joodse invloeden. We zien dit o.a. in de brieven aan de Korinthiërs, Galaten, Filippenzen en de Kolossenzen. Hij noemt het hier en in Ko2:22 'geboden van mensen'. Ze keren zich van de waarheid af en dat is Christus. Het oor moet 'geleend' worden aan Christus en aan de zuivere leer omtrent Hem en gehoorzaamheid aan Hem zoals in de Bijbel geopenbaard. Het afkeren van de waarheid vinden we ook in 2Tm4:2-4.

Vers 15

Alles is rein voor de reinen, maar voor hen, die besmet en onbetrouwbaar zijn, is niets rein. Maar bij hen zijn zowel het denken als het geweten besmet.

De reinen zijn de gelovigen in Christus. Niet dat het de bedoeling is van de apostel te zeggen dat 'alles' rein is, inclusief het kwade in deze wereld. Maar voor de 'reinen' is het helder dat Gods Woord de richtlijn is. Als het om eten gaat, is er niets onrein (in de betekenis van verhouding naar God toe, er is voedsel dat schadelijk is voor het lichaam), maar voor de onbetrouwbaren is alles onrein. Paulus geeft hiermee aan dat menselijke religie altijd uitgaat van 'mag niet'. Zie Ko2:20-21

Als u met Christus aan de elementen van de wereld bent afgestorven, waarom onderwerpt u zich, alsof u in de wereld leeft, aan inzettingen: raak niet en smaak niet en roer niet aan?

Het zijn menselijke geboden van mensen die in hun denken en geweten besmet zijn. Het streelt echter de natuurlijke mens om geboden na te volgen (Ko2:22-23). De Here Jezus heeft hier voor gewaarschuwd in Mt15:10-20; Lk6:40-45; 11:33-43.

Vers 16

Zij belijden wel, dat zij God kennen, maar met hun werken verloochenen zij Hem, daar zij verfoeilijk en ongehoorzaam zijn en niet deugen voor enig goed werk.

Het verval was al vroeg ingetreden in de gemeente van God. Onkruid was tussen de tarwe gezaaid (Mt13:24-30). Mensen, ingeslopen (Jd1:4), beleden wel God te kennen. Hun werken toonden echter aan dat dit niet het geval was, want daarmee verloochenden zij Hem. Paulus heeft geen goed woord voor hen over, daar ze verfoeilijk, ongehoorzaam en ongeschikt voor alle goed werk zijn.

Vragen over Titus 2

1. Wat 'strookt met de gezonde leer? 2:1
2. Waarom hebben de vrouwen vermaning nodig hun kinderen lief te hebben? 2:4
3. Over welke tegenstander heeft Paulus het in vers 8?
4. Wat is de toepassing van vers 9-10 voor ons?
5. Hoe voedt de genade ons op? Vers 12

Titus 2

Paulus schrijft deze brief aan Titus, terwijl hijzelf op weg is naar Nikópolis (3:12) en de brief mogelijk heeft meegegeven aan Zenas, en/of Apollos (3:13). Titus moest een aantal zaken op orde stellen in de gemeente op Kreta, zoals we in het vorige hoofdstuk hebben gezien. Het hoofdonderwerp van deze brief is het handhaven van de gezonde leer en de orde in het huis van God (zie ook 1Tm3:15-16).

Vers 1

Maar gij, kom uit voor hetgeen met de gezonde leer strookt.

De leer is van levensbelang in de gemeente. In 1:2 hebben we iets daarvan gezien. Oudsten moesten worden aangesteld om deze leer te bewaren en de tegensprekers te vermanen (1:9) of de mond te snoeren (1:13) zodat men 'gezond' in het geloof was. Dit is in een juiste verhouding tot de Here Jezus staan, via de waarheid van de Schrift. Maar in 2:1v. zien we dat het niet alleen belangrijk is deze dingen t.o.v. de gezonde leer in ogenschouw te nemen, maar ook zelf overeenkomstig de gezonde leer te leven. Als gelovigen leven volgens 'de leer', dan is dat het beste medicijn tegen dwalingen. De Telosvertaling heeft hier: 'Spreek wat de gezonde leer past'. Dit betekent dat Titus in persoonlijke gesprekken in de huizen van de gelovigen moest aantonen welke levensstijl past bij de gezonde leer. Dit varieert bij elke leeftijdsgroep zoals we zullen zien.

Vers 2

Oude mannen moeten nuchter zijn, waardig, bezadigd, gezond in het geloof, de liefde en de volharding.

Oude mannen worden het eerst genoemd omdat ze een eerbiedwaardige en verantwoordelijke positie in de gemeente hebben. Ze behoren nuchter te zijn, wat 'vrij van bedwelmende middelen' betekent. Alle gelovigen behoren nuchter te zijn (1Ts5:6,8; 1Pt1:13; 4:7; 5:8), maar hier de oude mannen afzonderlijk. De betekenis is vooral: je niet laten beheersen door begeerten die de jeugd kenmerken. Het te buiten gaan aan wat dan ook. Alles moet met mate en sober genoten worden. Zo bewijzen oude mannen zich te kunnen beheersen, wat een onderdeel is van de vrucht van de Geest. Geen overdaad aan emoties, maar 'waardig' of 'eerbaar' wat betekent dat iemand respect afdwingt vanwege zijn beheersing in alles. Geen lichtzinnige taal, maar waardig in uitingen, ernstig, serieus, eerbiedwaardig in kleding, houding, taalgebruik en omgang. Verder 'bezadigd' of 'ingetogen' wat een evenwichtige gemoedstoestand typeert. 'Gezond in het geloof' (zie ook 1:13) en ook in 'liefde en volharding'. Ze moeten een morele gezonde kijk hebben op de geloofswaarheden, geen overdreven neiging tot haarkloverijen of het berijden van stokpaardjes. In alles de Here Jezus centraal zettend. Verder tonen ze een gezonde liefde tot allen, zonder 'vriendjespolitiek'. Evenwicht in omstandigheden en verdrukkingen is de gezonde volharding, die oude mannen zou moeten kenmerken. Geen overdreven 'ontsnapping' uit de werkelijkheid door de komst van de Heer te over-accentueren, maar een gezonde aardse wandel in de volle verantwoordelijkheid van het leven. Waar oude mannen als deze te vinden zijn, zullen ook de overige gelovigen worden bemoedigd en aangespoord.

Vers 3

Oude vrouwen eveneens, priesterlijk in haar optreden, niet kwaadsprekend, niet verslaafd aan veel wijn, in het goede onderrichtende,

Wat voor de oude mannen geldt, geldt voor de oude vrouwen 'eveneens'. Ook zij moeten evenwichtig, eerbaar en ingetogen zijn in hun wandel. 'Priesterlijk in haar optreden' komt alleen in de NBG voor. 'Eveneens in hun gedrag zoals het heiligen past' zegt de Telosvertaling. 'Heiligen' zijn de gelovigen die zijn afgezonderd voor God. Hier betekent het 'het heilige (heiligdom) betamend', vandaar 'priesterlijk' van de NBG. 'Gedrag' is het uiterlijke optreden dat heiligen zou moeten kenmerken. 'Niet kwaadsprekend' wat een groter gevaar is voor vrouwen dan voor mannen. Het roddelen, de vrije loop laten van de gevoelens met de tong wordt hier veroordeeld. Het 'belasteren' van anderen is wat de duivel ook doet! Vrouwen lopen risico te struikelen in hun gevoelens, mannen in hun daden. 'Niet verslaafd aan veel wijn' spreekt voor zich. 'Leraressen van het goede' (Telosvertaling). Dit dienen de oude vrouwen te doen aan de jonge vrouwen (zie volgende vers). Hoewel het een vrouw niet is toegestaan te leren aan de gemeente (1Tm2:11-12), is dit 'goede leren' aan de jongere vrouwen in huiselijke kring, wel een mooie taak. Er volgen zeven vermaningen.

Vers 4

zodat zij de jonge vrouwen opwekken man en kinderen lief te hebben,

Niet Titus, maar de oudere vrouwen dienen de jongere vrouwen te vermanen. Het is namelijk ongepast als een broeder een jongere vrouw zou vermanen. Pastorale hulp van een man aan een vrouw is dan ook ongezond en af te raden. Er staat 'opwekken' of 'inscherpen' wat inhoudt: 'appelleren aan iemands gezond gemoed'. De oude vrouwen brengen niet de gezonde leer, maar de levenshouding die de gezonde leer betaamt. Tegen mannen wordt diverse keren in de Bijbel gezegd dat zij hun vrouwen moeten liefhebben (Ef5:25, Ko3:19) waarbij steeds het woord *agapáo* wordt gebruikt, de liefde die van God komt. Voor de vrouwen is er maar één vermaning en dat is hier, terwijl het woordje *phileo* wordt gebruikt, dat meer de menselijke genegenheid uitdrukt. De mannen hebben Christus als voorbeeld, die een zelfopofferende liefde toonde naar de gemeente. Ook de kinderen moesten de jonge vrouwen liefhebben (weer *phileo*) daar het gevaar bestond te alleen maar praktisch bezig te zijn in het gezin.

Vers 5

bezadigd, kuis, huishoudelijk, goed en aan haar man onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

Hier weer het veelgebruikte 'bezadigd', 'ingetogen'. Zie hiervoor onder vs2. De jonge vrouwen moesten hun gezinnen op een verantwoordelijke manier leiden en zichzelf in alles leren beheersen. Zie 1Tm5:13 voor het tegenovergestelde:

En tevens leren zij ook in ledigheid rond te gaan bij de huizen, en niet alleen in ledigheid, maar ook babbelachtig, bemoeziek, sprekend wat niet behoort.

'Kuis' is 'rein', in betrekking tot andere mannen. Vandaag de dag is het normaal dat getrouwde vrouwen intieme, vriendschappelijke banden onderhouden met andere mannen.

Dit past niet bij de gezonde leer. 'Huishoudelijk' duidt op het werkterrein van de jonge vrouwen. deze ligt niet in het openbare leven, maar in het huisgezin. Daar ligt hun verantwoordelijkheid. Dit is niet alleen praktisch, maar ook geestelijk: als bidders voor de kinderen en hen wijzend op de Here Jezus. 'Goed' duidt op de algemene morele wandel van de jonge vrouwen. Zij ze vriendelijk, behulpzaam, blijmoedig, meelevend etc.? Zij behoren een voorbeeld voor de kinderen te zijn. 'Aan haar man onderdanig te zijn' vinden we ook terug in Ef5:22v.). Onderdanig is niet een slaafse gehoorzaamheid, maar een respecteren van de man als het hoofd van de vrouw (1Ko11:7-10) zoals dit in de schepping is ingesteld. De vrouwen die getrouwd zijn met 'ongeestelijke' mannen worden toch hiertoe opgeroepen terwijl zij hen tot voorbeeld zijn zonder woorden (zie 1Pt3:1-2). Als deze zeven vermaningen worden opgevolgd dan wordt het Woord van God niet gelasterd. Gelovigen behoren voorbeelden te zijn van de gezonde leer. Zijn ze dat niet, hebben de tegenstanders aanleiding dit Woord te lasteren.

Vers 6

Vermaan evenzo de jonge mannen bezadigd te zijn in alles,

Titus krijgt de instructie om ook de jonge mannen te vermanen in alles bezadigd of ingetogen te zijn. Dit is een groot gevaar bij jonge mannen: het ongeremde van de jeugdigheid is allerlei uitspattingen. Ingetogen is controle over alles, hetzij in emoties en gedrag, hetzij in eten en drinken opdat het ene doel niet uit het oog verloren wordt: te worden als Christus. Opvallend is hier dat Titus weinig praktische handvatten krijgt, zoals tegen de jonge zusters, maar dat zijn eigen voorbeeld (zie volgende vers) des te belangrijker is. Jonge mannen hebben voorbeelden nodig, niet alleen onderwijs! Hebben wij in onze gemeenten nog dergelijke voorbeelden voor onze jonge mannen?

Vers 7

houd (hun) in uzelf een voorbeeld voor van goede werken, zuiverheid in de leer, waardigheid,

Geestelijk volwassen broeders dienen voorbeelden te zijn! Jonge mannen letten scherp op hoe ouderen zich gedragen, vooral als het gaat om de verhouding woorden - daden. Als wij anderen vermanen wordt er des te scherper op ons gelet. Zie 2Tm3:10v. hoe Paulus zichzelf tot voorbeeld stelt voor de jonge Timotheüs. Dit voorbeeld betreft 'goede werken', zuiverheid in de leer' ('in de leer onvervalstheid': dus de *manier* waarop er onderwezen moest worden, zonder bijbedoelingen en met liefde voor de toehoorders) en 'waardigheid' of 'eerbaarheid'. Dit laatste heeft ook betrekking op het brengen van het onderwijs. Geen populaire manieren om jezelf te promoten, maar een houding die past bij de leer. Dit is een sobere, afhankelijke en volwassen houding. De eenvoud is altijd een kenmerk van het ware.

Vers 8

een gezonde prediking, waarop niets valt aan te merken, opdat de tegenstander tot zijn beschaming niets ongunstigs van ons hebbe te zeggen.

'Een gezond, onaanvechtbaar woord' (TV). Dit spreekt niet in de eerste plaats over de 'leer' of de prediking', maar over ieder woord dat Titus zou spreken. Het moesten uitgebalanceerde, gezonde, verstandige woorden zijn die een heilzame uitwerking zouden

hebben. Niet te sappig of te emotioneel, want teveel zoetheid is slecht voor de gezondheid (Sp20:17). Vandaag wordt er veel op emoties gewerkt, terwijl hier de nadruk ligt op nuchterheid, eerbaarheid en een gezond woord. Niet te hard of te bitter, maar in liefde. Er moest niets op aan te merken zijn: inhoudelijk correct, zonder vleeselijke bijbedoelingen, nuttig en overwogen. Er mag niet door de tegenstander (Lett: 'hij die van de tegenovergestelde zijde is'), de duivel, met de woorden gespot worden of iets op aan te merken zijn. Dit gebeurt tenslotte tot zijn eigen beschaming. Leraars van het Woord worden aangevallen als zij niet zorgvuldig de leer brengen, of in hun woorden eerbiedwaardig zijn. Let op dat er 'ons' staat, zodat de hele groep wordt aangevallen, als één persoon niet zorgvuldig is in zijn woord. Een verkeerde wandel van Titus zou het hele getuigenis op Kreta in diskrediet hebben gebracht.

Vers 9

De slaven moeten hun meesters onderdanig zijn in alles, het hun naar de zin maken zonder tegenspraak,

Er wordt nu over een vijfde en laatste groep gesproken: de slaven. Het 'vermaan' van vs6 krijgt hier een vervolg. 'Vermaan de jonge mannen ingetogen te zijn...en de slaven aan hun eigen meesters onderdanig te zijn'. Zij moesten de leer 'versieren' (vs10). De genade van God schijnt op zijn mooist als slaven zich zou zouden gedragen als hier staat voorgeschreven.

Maar als u volhardt terwijl u goed doet en lijdt, dat is genade bij God. 1Pt2:20

Een slaaf die zijn meester, ook al is deze onrechtvaardig, onderdanig is in alles, toont in zijn houding wat de genade van God is. In het bijzonder komt dit tot uiting in 'zonder tegenspraak'. Hij dient immers niet de meester, maar de Heer (Ef6:5-8). Hij is vrij in de Heer, hoewel slaaf van zijn meester. Zie de brief van Paulus aan Filemon. Een gelovige is niet geroepen om de wereld te verbeteren (of de slavernij te bestrijden zoals hier niet staat), maar om in een onrechtvaardige wereld het karakter van God te openbaren. Wij kunnen van deze vermaningen veel leren als het gaat om onze positie als werknemers. Stakingen, medezeggenschap, inspraak etc. gaan in tegen wat Paulus hier leert. Gelovigen zijn niet geroepen zich uit te spreken tegen de wereld of haar praktijken, iets dat vandaag nog maar weinig in praktijk wordt gebracht gezien o.a. christelijke politieke partijen.

Vers 10

of oneerlijkheid, maar alle goede trouw bewijzen, om de leer van God, onze Heiland, in alles tot sieraad te strekken.

'Oneerlijkheid' is vertaald met 'niet te ontvreemden' in de TV. Een slaaf mocht niets wegnemen dat aan zijn meester toebehoorde. Trouw is een belangrijk kenmerk van gelovigen. Door dit te betonen aan de meester, werd de leer van God versierd. Hij is onze Heiland, onderhouder, Redder. Hier staat niet 'de leer van Christus', in de zin van morele wet die zijn leven kenmerkte. Het is de leer van onze Verlosser-God! Dit impliceert dat wij verloren zijn en dat Hij ons heeft verlost uit die toestand. De slaven moesten bedenken dat zij een nieuwe schepping waren door deze Verlosser! Dit wordt verder uitgewerkt in de volgende verzen. Dit begint met 'want' zodat de praktische uitwerking van de vermaningen worden gekoppeld aan wie God onze Heiland is.

Vers 11

Want de genade Gods is verschenen, heilbrengend voor alle mensen,

Toen de Here Jezus kwam, predikte en aan het kruis stierf, verscheen de genade van God in een Persoon (zie Jh1:18)! Het aanbod van deze genade is 'heilbrengend' voor alle mensen, hoewel niet alle mensen er deel aan zullen hebben. Het aanbod is voor iedereen! De leer dat alle mensen behouden zullen worden moeten we ten stelligste afwijzen. Hoewel de mensheid in de dood was door zonde en schuld, zond God zijn eigen Zoon om de zonden te dragen en de zonde af te schaffen (Hb9:26). Door deze genade weten wij die geloven ook, dat wij voor de wereld bestond als waren voorbestemd om aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te worden (Rm8:29-30; Ef1:4). Voordat de zondeval er was, heeft God al een gezelschap mensen uitverkoren om dezelfde heerlijkheid te ontvangen als die de Here Jezus heeft (2Ts2:14).

Vers 12

om ons op te voeden, zodat wij, de goddeloosheid en wereldse begeerten verzakende, bezadigd, rechtvaardig en godvruchtig in deze wereld leven,

De genade van God is niet alleen verschenen, maar voedt ons, de gelovigen (tegenover 'alle' mensen uit vs11) ook op. Hoe? Doordat Christus in ons woont en wij door zijn Geest worden onderwezen in wie Hij zelf is. 'Onderwijzen' is hier: zoals kinderen door tucht worden opgevoed. God bewijst ons zijn genade in zijn opvoeding met ons, zodat Christus in en door ons wordt grootgemaakt. Het doel van deze opvoeding is het verzaken van goddeloosheid en wereldse begeerten. Het is niet Gods doel ons gelukkig te maken maar om ons heilig te maken. Dit is uiteraard geluk, maar niet zoals wij dat zelf zouden invullen. Weer volgt het woord 'bezadigd' of 'ingetogen'. De genade wil dat wij op Hem gaan lijken, rechtvaardig en vol van de vreze des HEREN en dat in de 'tegenwoordige eeuw' (TV). Dit is het tijdperk dat onder de beheersing van de duivel staat.

Vers 13

verwachtende de zalige hoop en de verschijning der heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Christus Jezus,

Dit gedeelte lijkt op 1Ts1:10 waar van de gelovigen in Thessalonika wordt gezegd dat zij zich hadden bekeerd van de afgoden tot God en dat ze zijn Zoon uit de hemelen verwachtten. Rechtvaardig, godvruchtig leven houdt altijd verband met de hoop: het verschijnen van onze Heer uit de hemelen. Zijn heerlijkheid die dan wordt gezien is de eigenlijke hoop in dit vers. We zullen voor eeuwig zijn heerlijkheid aanschouwen zoals Hij dit zelf heeft gevraagd aan zijn Vader (Jh17:24). Bovendien wordt dan duidelijk wat Hij in ons heeft kunnen bewerken. Dit is één van de bijzondere plaatsten in de Bijbel waar Christus God wordt genoemd! Hij is zowel God als mens en in zijn mens-zijn heeft Hij heerlijkheid ontvangen die Hij als God ook had (Jh17:4). Wij zullen Hem zó zien en met Hem verschijnen als Hij komt om op deze aarde Koning te worden (Ko3:4).

Vers 14

die Zich voor ons heeft gegeven om ons vrij te maken van alle ongerechtigheid, en voor Zich te reinigen een eigen volk, volijverig in goede werken.

Paulus richt zijn aandacht op wie de Here Jezus is. Hij is Degene die Zich voor ons heeft overgeven op het kruis voor dit grote doel: ons vrij te maken van alle ongerechtigheid ('wetteloosheid') doordat Hij onze oude mens heeft mee-gekruisigd (Rm6:6) en door ons van zijn Geest te geven. Door zijn volbrachte werk op het kruis heeft Hij Zich een eigen volk gereinigd, de gemeente. Het is *zijn* volk, vandaar ook dat Hij zegt: Ik zal *mijn* gemeente bouwen (Mt16:18). Zij zijn geroepen ijverig te zijn in goede werken, die God 'tevorens' heeft bereid (Ef2:10) en die aan de bekering beantwoorden (Hd26:20).

Vers 15

Spreek hiervan, vermaan en weerleg met alle nadruk: niemand mag u verachten.

Titus wordt tenslotte nogmaals op het hart gedrukt dat hij van deze dingen moet spreken, d.i. het voorafgaande. Aangezien de mensen op Kreta een ongezond klimaat hadden wat betreft de morele wandel (1:12) moest Titus met alle nadruk worden opgeroepen de gelovigen te vermanen, aan de kaak te stellen dat wat niet deugde en dit 'met alle gezag' (TV). 'Laat niemand je verachten'. Dit risico was er, aangezien Titus waarschijnlijk toen een jonge man was. Hij had de verantwoordelijkheid zo op te treden in woord en in wandel, dat anderen geen aanleiding konden vinden om hem te verachten. Dit geldt uiteraard ook voor ons.

Vragen over Titus 3

1. Wie zijn 'zij' uit vers 1?
2. Wat is het 'bad der wedergeboorte' uit vers 5?
3. Lees vers 6. Moeten wij nog vragen aan God of Hij ons 'meer van zijn Geest' geeft?
4. Wat zijn dwaze vragen? vs8
5. Wat is een 'mens die scheuring maakt'? vs10

Titus 3

Deze korte brief van Paulus aan zijn medewerker Titus bevat zeer belangrijk onderwijs voor ons vandaag. De gemeente is het huis van God waar een bepaalde orde moet heersen. Dit in de eerste plaats t.o.v. de leer en in de tweede plaats t.o.v. het gedrag van de gelovigen. In het vorige hoofdstuk zagen we de concrete aanwijzingen hiervoor.

Vers 1

Herinner hen eraan, dat zij zich aan overheid en gezag onderwerpen, gehoorzaam, tot alle goed werk bereid zijn,

Paulus gaat verder om Titus te instrueren hoe hij de gemeente op Kreta moet onderwijzen. 'Herinner hen eraan', betekent dat men voortdurend moet worden bepaald bij wat er is verkondigd door de apostelen aangezien er altijd de neiging is af te dwalen van dit onderwijs. Nu volgt een aantal aanwijzingen die voor de hele gemeente gelden. Wij hebben een verantwoordelijkheid tegenover alle mensen, en hier noemt Paulus eerst de gezagsdragers. Er volgen zeven punten van vermaning, net als in vers 3 er zeven punten worden genoemd van onze vroegere wandel. De bron van kracht wordt verderop onthuld (vs6), maar eerst de vermaningen. Het eerste is onderwerping aan overheden en gezag. Juist de Kretenzen waren nogal weerspanning (zie 1:12-13). Een kenmerk van geestvervulde gelovigen is onderwerping aan gezag. Dit gezag is een instelling van God zoals Rm13:1 ons duidelijk maakt. De apostelen waren onderdanig aan het Sanhedrin, maar niet verder dan hun onderworpenheid aan God dat toeliet (Hd4:19; 5:29).

De volgende vermaning is: 'gehoorzaam te zijn'. Dit woord betekent: 'Gehoorzaam zijn aan dat wat boven ons staat'. Dit is een algemeen beginsel: Gelovigen zijn gehoorzaam aan een ieder die boven hen staat in de maatschappij of in de scheppingsorde. Er volgt nog: 'tot alle goed werk bereid'. Dit is de praktische uitvoering van de vorige vermaningen. We moeten doen wat onze hand vindt om te doen in het maatschappelijke leven (Pr9:10). Geen luiakkerij, of ontkomen aan onze verantwoordelijkheden.

Vers 2

geen lastertaal uiten, niet twisten, vriendelijk zijn en alle zachtmoedigheid bewijzen aan alle mensen.

Er volgen twee negatieve vermaningen. Eerst: 'geen lastertaal uiten' of 'niemand te lasteren'. Als wij kwaad spreken van iemand is dit verkeerd, ook al is dit kwaad waar. Alle vorm van laster moet uit ons midden worden gebannen (Ef4:31). Er volgt: 'niet twistziek zijn' (TV). De oude natuur wil zelfhandhaving en verzet tegen anderen, maar de genade is vergevend en welwillend. Daarom is twist een uiting van het vlees, wat we moeten afleggen. Juist in ons land waar zoveel wordt gediscussieerd over allerlei theologische thema's is dit gevaar erg groot.

Een opvliegend mens verwekt twist, maar een lankmoedige doet de strijd bedaren. Sp15:18

'Vriendelijk zijn', heeft de betekenis van dat wat redelijk is in een bepaalde situatie. Niet op je eigen rechten blijven staan, maar in de omstandigheden weten te schikken zoals het voor

de medemens het beste uitkomt. Het is 'mild', 'bescheiden', 'welwillend' of 'inschikkelijk'. Dit houdt niet in schipperen met de wereld, maar staan voor Gods normen. Tenslotte 'alle zachtmoedigheid bewijzen aan alle mensen'. Dit is alleen mogelijk door totale zelfverloochening en niet denken aan de eigen belangen. Het is de gezindheid van Christus Zelf die Gods hart toonde aan alle mensen die Hij tegenkwam.

Vers 3

Want vroeger waren ook wij verdwaasd, ongehoorzaam, dwalende, verslaafd aan velerlei begeerten en zingenot, levende in boosheid en nijd, hatelijk en elkander hatende.

De reden voor de vermaningen is dat wij nu vertegenwoordigers zijn van de God van alle genade, terwijl wij vroeger het vlees diende en dus de overste van deze wereld. De mensen tegenover wie wij alle zachtmoedigheid moeten bewijzen zijn zoals wij (Paulus voegt zichzelf en Titus hierbij in!) vroeger waren: verdwaasd (onverstandig), dwalend en verslaafd aan begeerte, levend in allerlei nijd en boosheid met anderen terwijl men elkaar haat en gehaat wordt. Dit zijn de werken van het vlees die niet mogen voorkomen onder gelovigen.

Vers 4

Maar toen de goedertierenheid en mensenliefde van onze Heiland (en) God verscheen,

Dit gedeelte (vs3-7) lijkt erg op Ef2:1-7. Er volgt een 'maar'. God onze Heiland nam het initiatief! Gods goedertierenheid (liefdevolle, zachtmoedige vriendelijkheid) en mensenliefde verscheen in een Persoon: Jezus Christus. Hij was vol genade en waarheid (Jh1:14). Hij openbaarde Gods hart voor de mens. God kende medelijden met de verloren toestand van de mens. Hij heeft hen lief (Gr. *phileo*, niet *agape*!), niet vanwege wat er in de mens is, maar omdat God liefde is. Er staan vele teksten over de goddelijke liefde van de Vader tot de Zoon of van hen naar de gelovigen, maar er zijn maar weinig teksten over de liefde van God tot de mens in het algemeen, en van Christus tot de mens al helemaal niets. We lezen wel over de liefde van Hem tot de gemeente. Het is de vraag of God de wereld nu nog liefheeft, want nadat zij de Zoon heeft gekruisigd, is de wereld definitief onder het oordeel. Wel gaat Gods barmhartigheid uit naar ieder verloren mens.

Vers 5

heeft Hij, niet om werken der gerechtigheid, die wij zouden gedaan hebben, doch naar zijn ontferming ons gered door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de heilige Geest,

Weer zien we dat het initiatief bij God ligt. Hij is het die ons heeft doen wedergeboren worden. Wij hadden geen gerechtigheid waarop God dit deed, sterker nog, we waren dood in misdaden en zonden (Ef2:1-3). Het is zijn eigen ontferming die ervoor heeft gezorgd dat we gered zijn door dit bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest. Er staat hier eigenlijk de 'wassing van de vernieuwing van boven af'. Deze wassing is d.m.v. het Woord van God. Het is een ander woord dan in 1Pt1:23 en duidt op een totale verandering, vernieuwing van zaken. Zie verder Mt19:28. Dit is een eenmalige vernieuwing van positie, maar het tweede, de vernieuwing door de Heilige Geest is een proces. Zie 2Ko4:16; Rm8:29; 12:2.

Vers 6

die Hij rijkelijk over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onze Heiland,

Het eerste hoofdstuk ging over wat God gedaan heeft (1:1-4), het tweede over wat Christus heeft gedaan (2:11-14) en hier in het derde hoofdstuk staat het werk van de Heilige Geest op de voorgrond. Let op de constructie: God heeft, door Jezus Christus (die hier ook weer onze Heiland wordt genoemd) de Geest uitgestort. Dat is op grond van zijn volbrachte werk aan het kruis van Golgotha. Alleen door de kracht van de Heilige Geest is het mogelijk om de vermaningen in dit hoofdstuk uit te voeren. Let op dat er staat dat God de Heilige Geest *rijkelijk* over ons *heeft* uitgestort! Dit is voltooide tijd, de Geest is in alle rijkdom over ons uitgestort. Er hoeft niet een extra uitstorting te zijn, of een gebed om 'meer' van de Geest. De Geest is eenmalig uitgestort (Hd2) en wij zijn door die Geest tot dat ene lichaam gedoopt (1Ko12:13) dat onderwerp is van die uitstorting.

Vers 7

opdat wij, gerechtvaardigd door zijn genade, erfgenamen zouden worden overeenkomstig de hope des eeuwigen levens.

De reden dat wij door God zijn vernieuwd en dat de Geest in ons werkt is dat we, nu we gerechtvaardigd zijn door zijn genade, een hoop hebben. 'Gerechtvaardigd' is een term uit de brief aan de Romeinen, vooral hoofdstuk 3. We zijn erfgenamen geworden naar de hoop van het eeuwige leven. Alles wat de Here Jezus door zijn werk heeft verworven, deelt Hij met ons. We zullen met Hem boven alle dingen worden gesteld (Ef1:11). Het is naar de hoop van het eeuwige leven, dus nu al die hoop bezittend, terwijl wij straks dit zullen bezitten in de volle ervaring ervan.

Vers 8

Dit is een getrouw woord en ik wil, dat gij op dit punt een krachtig getuigenis geeft, opdat zij, die hun vertrouwen op God gebouwd hebben, ervoor zorgen vooraan te staan in goede werken. Die zijn schoon en voor de mensen nuttig;

Deze uiteenzetting van de waarheid aangaande God onze Heiland is een betrouwbaar woord (zie ook 1:9 en 1Tm1:15; 4:8,9; 2Tm2:10,11). De woorden van God zijn te vertrouwen, en we kunnen er volkomen op rekenen dat deze dingen een praktische uitwerking zullen hebben op hen die God geloven. Titus moest op dit punt of op 'deze dingen' een krachtig getuigenis geven. Dit zijn alle dingen van vs1-7 (zie ook 2:15). Het is namelijk Gods wil dat we heilig leven (1Ts4:3) en ons zo gedragen dat we waardige vertegenwoordigers zijn van God. De goede werken van vs1-3 zijn van het grootste belang hiervoor. Zij volgen hen die het Woord hebben aangenomen en voortdurend hun vertrouwen op God stellen. Titus moest op deze dingen aandringen, omdat er iedere keer weer mensen zijn die de gemeente binnendringen met andere onderwerpen om centraal te stellen (zie volgende vers). Het is nuttig om alle nadruk op de goede werken te leggen als het doel van de kennis van God.

Vers 9

maar dwaze vragen, geslachtsregisters, twist, en strijd over de wet moet gij ontwijken,

want dat is nutteloos en doelloos.

Er zijn iedere keer weer mensen die zorgen voor 'dwaze twistvragen'. Dit zijn futiliteiten die ontspruiten aan iemands fantasie en die worden verheven tot diepzinnige twistvragen. Er ontstaat discussie, meningsvorming en geharrewar. Titus moest zich van dezen onttrekken, niet met hen in discussie gaan en desnoods de mond stoppen en scherp bestraffen (1:11,13). Zie ook 2Tm2:23-24:

En verwerp de dwaze en ongerijmde twistvragen, daar je weet dat zij twisten verwekken; een slaaf van de Heer moet echter niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, geschikt om te leren, verdraagzaam, de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend...

Er was twist over geslachtsregisters, omdat sommigen wilden aantonen af te stammen van de aartsvaders. Vandaag zijn er de mormonen met hun afstamming van engelen en goden en een hele invloedrijke stroming die zich bezighoudt met de afstamming van Europeanen en Amerikanen van de tien stammen van Israël.

Vers 10

Een mens, die scheuring maakt, moet gij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen;

Een volgende aanwijzing voor Titus als het gaat om de orde in het huis van God: Hij moest mensen (niet 'broeders') die zorgden voor verdeeldheid verwerpen. Als iemand rondom een bepaalde lering mensen wilde verzamelen in plaats van rond de Here Jezus, was hij een 'sektarisch mens'. Zie verder 2Pt2:1 waar over 'verderfelijke sekten' wordt gesproken. Een sekte leidt vaak tot een scheuring zodat men niet meer openlijk samenkomt. Dit is een groot kwaad, maar tenminste openbaar. Een sekte is een meer 'onzichtbaar' en dus groter kwaad aangezien de verdeeldheid er al is, maar nog niet openlijk een scheuring is geworden. Een mens die dit bewerkt moet één of tweemaal worden terechtgewezen. Luister hij dan niet, dan volgt verwerping. Dit is een volledige breuk tussen Titus en de mens die sekten brengt. (zie ook 1Ko5:11). Op deze manier bewaart hij de gemeente voor deze invloed én is er een signaal naar deze mens opdat hij zich bekeert (zie 2Tm2:25, 26). We spreken nu van een sekte als een groep gelovigen zich van andere gelovigen heeft afgescheiden vanwege een favoriete leerstelling of secundaire verschillen in opvatting over de leer.

Vers 11

gij weet immers, dat zo iemand het spoor geheel bijster is, en dat hij zondigt, terwijl hij zichzelf veroordeelt.

Het 'spoor' is de gezonde leer, gecentreerd rondom de Here Jezus en geleerd in vooral de brieven van Paulus. Een sektarisch mens die niet naar vermaning wil luisteren is dit spoor bijster en zondigt door mensen mee te trekken in zijn verdeeldheid. 'Zichzelf veroordelen' slaat niet op het geweten, maar op het zichzelf onbewust veroordelen door zijn eigen houding. Dit veroordelen betreft zijn plek binnen het huis van God, het is op zichzelf niet een verklaring dat hij eeuwig verloren is.

Vers 12

Doe uw best, zodra ik Artemas of Tychikus tot u zend, tot mij te komen te Nikopolis, want ik heb besloten daar de winter door te brengen.

Aan het einde van de brief bespreekt de apostel een aantal praktische zaken. Hoewel deze mededelingen voor ons niet zo van belang lijken, zijn ze toch opgenomen in Gods Woord en dus noodzakelijk. Paulus was van plan Artemas of Tychikus (Hd20:4, Ef6:21,22; Ko4:7-9) te sturen naar Titus op Kreta. Hieruit blijkt dat Paulus erg zorgvuldig de arbeiders uitkoos om deze zware taak van Titus over te nemen. Als een van hen aangekomen was moest Titus ervoor zorgen dat hij zich in Nikopolis bij Paulus voegde. Paulus wilde daar overwinteren omdat reizen in de winter erg moeilijk was.

Vers 13

Help Zenas, de wetgeleerde, en Apollos met alle ijver voort, opdat hun niets ontbreke.

Zenas (waarschijnlijk een bekeerde Joodse rabbijn, vandaar 'wetgeleerde') en Apollos hadden beiden een arbeidsterrein onafhankelijk van Paulus. Als zij op Kreta zouden komen, moest Titus hen voorthelpen 'met alle ijver'. Er mocht hen niets ontbreken, wat ook duidt op materiële zaken die nodig waren voor hun werk. Dit geeft aan hoe men omging met dienstknechten van de Heer.

Vers 14

En laten ook de onzen leren vóór te gaan in goede werken, ter voorziening in hetgeen noodzakelijk is, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

De 'onzen' zijn zij die geloven. Zij moeten voorbeelden zijn van goede werken. In verband met het vorige vers moet vooral worden gedacht aan liefdadigheid. Dit i.v.m. hetgeen noodzakelijk is t.a.v. de levensbehoeften van anderen, opdat zij niet onvruchtbaar zijn. Werkelijke vrucht is een gezindheid die werken voortbrengt die beantwoorden aan het karakter van God onze Heiland.

Vers 15

Allen, die bij mij zijn, laten u groeten. Groet hen, die ons in het geloof liefhebben. De genade zij met u allen.

Tot slot de afscheidsgroeten. Deze groeten zijn een uiting van het één van geest zijn van de gelovigen met elkaar. Zij delen het kostbare geloof met elkaar en hebben elkaar lief in dit geloof. De genade, die Paulus uitvoerig in deze brief heeft beschreven, moge zijn bij allen en dus ook bij ons.